

#302 • FEBRUARI 2023 • ÅRGÅNG 28 • PRIS: 80 KRONOR • SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

SITUATION

S T H L M

En dag på hunddagis

GODIS, PROMENADER OCH "BAP BAP"

Jerker Virdborg

STOCKHOLM I CIRKELNS FYRA HÖRN

Sara Broos

FILM FRÅN ETT FÖNSTER
MOT KRONBERGSPARKEN

GATUPLANET SID 38 →

Hemlösa får hjälp i rätten av Gatujuristerna

”NU DRÖMMER JAG INTE LÄNGRE OM HEROIN”

För ett år sedan började **Line Finnilä** sälja Situation Sthlm.
I dag lever hon ett liv där hon slutat misshandla sig själv.

CIRQUE DU SOLEIL®



18-21 MAJ 2023

STOCKHOLM AVICII ARENA

TOR-FRE 19.30

LÖR 11.30, 15.30, 19.30 • SÖN 15.30

11-14 MAJ 2023

MALMÖ ARENA

25-28 MAJ 2023

GÖTEBORG SCANDINAVIUM

BILJETTER VIA LIVENATION.SE

[CIRQUEDUSOLEIL.COM/OVO](https://www.cirquedusoleil.com/ovo)

OFFICIAL PARTNER



AIR CANADA

PROMOTER

LIVE NATION

INNEHÅLL

#302
Februari 2023

8. Julia Savalle

Några gånger i veckan blåser hon upp ballonger för gender reveals.

14. Jerker Virdborg

I romanen *Cirkelns fyra hörn* blir Stockholms historia osäkrad.

20. Line Finnilä

Sedan hon började sälja Situation Sthlm för ett år sedan har hon slutat misshandla sig själv.

38. Gatuplanet

Gatujuristerna företräder hemlösa i rätten. "Många i utsatthet är inte i stånd att föra sin egen talan".

46. Världspremiär för "View From a Window"

Sara Broos och Gunvor Nelson lät liv och årstider pågå framför kameran i Kronobergsparken.

ALLTID I SITUATION STHLM

6. Min Plats
11. Situation Waldersten
17. Krönika
47. Korsord
48. Dåtid Sthlm

32. Min dag som hund

Dexter tittar in i kameran. Han förekommer även på en bild i reportaget när han tar sig lite friheter med en tik i parken under dagens promenad med hunddagiset. Men ingen hundskötare säger fy till honom. De säger istället "bap bap", för att det gör hundarna lugna och får dem att lyssna.



HÄR DU VALT A-KASSA ÄN?

A-kassan ger alla som är med en grundtrygghet genom hela arbetslivet. Hos oss kan man vara medlem oavsett yrke och bransch, anställd eller företagare. För Akademikernas a-kassa är det utbildningen som räknas och vi finns alltid bara ett samtal bort.

Vi ger dig bästa service, hjälp med ansökan och punktliga utbetalningar om du blir arbetslös.



KLICK!



Välkommen till oss på akademikernasakassa.se

**Akademikernas
a-kassa.**

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Gatujurister, gender reveals och tack för applåderna

I nledningsvis en smärre trumvirvel – re-designen av tidningen och det nya papperet som sjösattes förra numret verkar ha mottagits väl av er läsare. Många har hört av sig med positiva kommentarer, detaljerat beröm, synpunkter och applåder. Så tack för det. Verkligen.

För ganska exakt ett år sedan råkade Line Finnälä och hennes pojkvän passera Situation Sthlms lokal på Torkel Knutssonsgatan. Sedan dess har de sålt tidningar i princip varje dag, hennes pojkvän är i dag drogfri och har fått en lägenhet via socialtjänsten. Line Finnälä är på väg i samma riktning med sitt liv. När hon ringde sin pappa i julas sa hon: ”Nu har jag slutat misshandla mig själv”. Läs Maria Hagströms intervju med henne på sidan 20.

FRÅN FÖNSTRET I en lägenhet intill Kronobergsparken har Sara Broos och Gunvor Nelson filmat under ett år, riktat kameran mot livet utanför och låtit årstiderna och verkligheten passera. Filmen *View From a Window* har världspremiär i samband med deras

gemensamma utställning *Personal films* på Kulturhuset Stadsteatern.

Rasen labrador retriever är den vanligaste i Stockholm, och det vanligaste hundnamnet i landet är Molly. Och är man ny på hunddagis behöver man lite inskolning och kan känna sig vilsen och rädd. Det var en del av det reporter Gerd Eriksson fick lära sig under en dag på ett hunddagis på Kungsholmen.



Med romanen *Cirkelns fyra hörn* osäkrar författaren Jerker Virdborg sanningen och utforskar berättelsen om en stad och hur den kan användas.

När jag intervjuade Jockum Nordström på vintern 2021 i hans ateljé, stod ett flertal rangliga och vingliga, sköra och spröda skulpturer lite överallt – det såg ut som om de hela tiden höll på att rasa. Nu ställer han ut ett tiotal av dem, tillsammans med kollage och teckningar, på Liljevalchs.

Tunnelbanebyggandet tar sig mer och mer ovan jord och blir synligt. Cirkusen tar över stan.

Och några gånger i veckan blåser Julia Savalle upp ballonger till gender reveals.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

7247

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs *Situation Sthlm* av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningsförsäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriververkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av *Situation Sthlms* säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja *Situation Sthlm*.



Omslag:
Anneli Hildonen



INSTAGRAM
@situationsthlm



FACEBOOK
Situation Sthlm



TWITTER
@SituationSthlm1

SITUATION STHLM REDAKTIONEN **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90

Reporter Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth

Fotografer och illustratörer Anneli Hildonen, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen.

Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 101 000

läsare (Orvesto konsument helår 2021) **Upplaga** 14 800 ex/mån (TS helår 2022) **ISSN:** 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION VD** Pia

Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssonsgatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08 - 545 953 81 **Organisationsnummer**

55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 - 9327 **SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se,

08-545 953 88 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81

Telefonnummer distribution 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8 -15.15 **Organisationsnummer** 80 2411-14 97

Bankgiro 5357- 3259 **Gåvokonto** Bg 431-2252 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se,

08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor **E-post**

situationsthlm@flowinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och

lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.



MIN PLATS

En tidningssäljare berättar om sin favoritplats i stan

”Carl Bildt köpte med euro”

Tony Kylskog har tidigare bott ovanpå Fältöversten. Nu säljer han tidningen där. Det går att se i ögonen på folk vilka som kommer att köpa. Som Carl Bildt.

Jag bodde i det här huset, ovanpå Fältöversten. Det är några år sedan, men jag känner mig hemma i området. Jag lärde känna folket här och Baltzar, som också säljer tidningen. Det var han som sa: ”ska du inte börja sälja?” Jag är utförsäkrad och går på försörjningsstöd, men det är sånt krängel.

När jag bodde här jobbade jag på Sibyllegatan. Där drev jag ett företag med en kompis, vi sålde säkerhetsdörrar. Jag har arbetat inom byggbranschen, men det har blivit så att man lätt blir utkonkurrerad.

Jag har även jobbat med Lime elcyklar på Östermalm. Samlade in cyklar, laddade batterierna och ställde tillbaka dem. Men så bröt jag benet och hamnade i rullstol i sex månader, när jag kom tillbaka hade Lime ändrat konceptet.

Jag försöker vara på plats här vid tio-snåret när affärerna öppnar. Det brukar vara bra rusning in till Bolaget. Man kan se i ögonen på folk om de kommer att köpa tidningen. En del vill också ha sig en pratstund.

Det finns ett par departement i närheten, det kommer många därifrån kring lunch. Den kategorin köper sällan. Men jag sålde till Carl Bildt häromdagen. Vi hade ett givande samtal, pratade rent allmänt och så lite skit om Mona Sahlin. Eller kanske inte ”skit”... Jag har faktiskt suttit och druckit med henne på en konferens på åttiotalet. Carl Bildt betalade med euro, han hade inga svenska pengar och ingen swish.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO: **ANNELI HILDONEN**





TÖVERSTEN

ARLAPLAN · STOCKHOLM

SITUATION
Domen Olsson
Förklarar begreppet
för en ny generation
**MINNEN
SOM
KONST**
De är en
ny generation

Totty tar pÅUS
11 av 1000
Pris från 80 kr
0708229676

MITT JOB

Om yrken och
arbete i stan

JULIA SAVALLE
BALLONGARTIST

”Några gånger i veckan gör jag ballonger till gender reveals”

– Jag gör arrangemang med ballonger. Alltifrån bågar, torn och girlanger till enstaka foliesiffror med bara ett par ballonger till

– Bågar och torn är ofta till butiker som har event eller till köpcentrum som vill uppmärksamma vissa högtider, som alla hjärtan dag. Då ska det vara många små röda hjärtan som sitter ihop. Eller stora hjärtan med 14 februari.

– Större dekorationer gör jag på plats. Till en standardbåge tar det runt en halvtimme att blåsa upp 200 ballonger med kompressorn. Och jag knyter alla för hand. Sen mäter jag dem i en ram för se att alla är lika stora.

– Att fästa dem på själva bågen tar inte mer än en kvart. Jag sätter dem fyra och fyra och vrider fast dem.

– Till privatpersoner är det oftast mindre girlanger och stående buketter. Då får jag en bild av lokalen innan där de ska ha ballongerna och eventuellt tema. Vanliga teman är en färg, Spiderman eller Frost.

– Några gånger i veckan gör jag ballonger till gender reveals. Då kommer kunderna med ett kuvert som jag får öppna och så fyller jag en ballong med blå eller rosa konfetti.

– Jag har jobbat här i tre år och det blir bara roligare, jag lär mig varje dag. Dessutom är kunderna alltid glada.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

Det tar Julia Savalle ungefär en halvtimme att blåsa upp 200 ballonger till en större decoration med hjälp av en kompressor.



25

procent av de yrkesverksamma akademiker som besvarat fackförbundet Akavias enkät, upplever att stillasittande på arbetsplatsen är ett hälsoproblem.

Därför flyttar folk från Stockholm

INVÅNARE Flerväljer att lämna Stockholmsregionen än antalet som väljer att flytta hit. Det visar en flyttstudie av Region Stockholm. De flesta kommer hit för arbete – fyra av tio. Det gäller särskilt unga

vuxna mellan 25–29 år. För utflyttarna handlar det mest om bostäder och studier. Det är främst ålder som avgör vilket motiv man har till att flytta. Inkomst, kön och utbildningsnivå påverkar inte lika mycket. För unga

vuxna handlar det om studier och för personer i familjebildande ålder handlar det om bostad. Människor över 65 år flyttar ofta av sociala skäl, som att vara närmare barn och barnbarn.

MARIA HAGSTRÖM



SHUTTERSTOCK



LUZ SIMONSSON

Arbete vid den framtida stationen Hagastaden utmed Gula linjen.

TUNNELBANAN TAR SIG UPP

Efter att ha sprängt 61 tunnlar samtidigt börjar nu byggandet av de nya tunnelbanelinjerna att bli synligt ovan jord. Och flyttar ner under sjöbotten.

KOLLEKTIVTRAFIK Tunnelbanebygget pågår för fullt. I slutet av 2022 sprängdes det tunnlar på 61 platser samtidigt i Stockholm, i år syns arbetet även alltmer ovan jord. Bland annat ska Blå linjens nya slutstation Nacka få tre entréer och arbetet med station Slakthusområdet har startat.

Bygget flyttar även ner under sjöbotten när flera passager under vatten behövs. Tunnlar ska sprängas under Ladugårdslandsviken, Saltsjön och Hammarbykanal. Innan det sprängs tätas sprickor i berget med en cementblandning för att stabilisera berget och hindra vatten från att läcka in.

Under Saltsjön kommer det dessutom att byggas en betongtunnel i bergtunneln, för att få en säker och torr tunnel.

– Eftersom vi är långt från närmsta byggnad och djupt

under sjöbotten och djupt ner i berget så behöver vi inte lika stor utsträckning tänka på buller och vibrationer från arbetena. Djurlivet i vattnet kommer inte att påverkas nämnvärt. Tryckvågen från sprängningarna kommer inte att sprida sig till vattnet ovanför våra tunnlar. Däremot kan ljudvågorna sprida sig i vattnet och de kan upplevas som obehagliga om man befinner sig i vattnet, säger Göran Leverud, projektledare för tunneln under Saltsjön.

MARIA HAGSTRÖM



HALLÅ DÄR

Therese Haugen, insatsledare vid Missing People Stockholm, som under 2022 fick in 77 anmälningar om försvunna personer i regionen.

Vad ligger bakom försvinnanden i Stockholm?

– Psykisk ohälsa är överhängande, många av dem är suicidala. De kan också vara personer med demenssjukdom. Antalet unga personer som försvinner i Stockholm eller som tar sig till Stockholm har ökat. Då beror det inte alltid på psykisk ohälsa, det kan vara andra skäl till att man har stökigt runtomkring sig.

Är det svårare att söka personer i en storstad?

– Det är en annan miljö, det är lättare att försvinna och vara anonym här än i mindre städer. Från Stockholm kan man också ta sig lätt till olika delar av Sverige på några timmar. Vi jobbar mer med informationsspridning här. Vi har nära samarbete med polis, socialtjänst och andra myndigheter. Ibland kan det vara nån som rör sig i centrala city eller i tunnelbanan, då kan det vara effektivt att sprida info till uniformerade personer. Ibland kontakter vi uppsökarteam, ungdomsjouren och fältassistenter.

Hittar ni dem ni söker?

– 62 procent av insatserna ifjol fick ett glädjande avslut, personerna hittades vid liv. 18 procent fick tragiska avslut och 20 procent återfanns inte. 80 procent av de människor som anmäls försvunna hittas vid liv på nåt sätt, men inte alltid av oss.

MARIA HAGSTRÖM

PRIVAT

”För vissa handlar det om att ta kontroll över en ex-partners konto, andra är ute efter ett sätt att tjäna pengar, till exempel via identitetsstöld.”

Över sju timmar i veckan spenderar svenskar på sociala medier. Enligt NordVPN:s Donatas Mankus visar Googles sökdata att sociala medier är de mest populära målen för svenska amatörhackare.



MIRJA JAUHAINEN

Artisterna Jay Gilligan och Erik Åberg utmanar fysikens lagar i föreställningen "Apparat".

CIRKUSEN TAR ÖVER STAN

Festivalen CirkusMania intar 32 scener med 36 föreställningar i februari. En av dem är "Apparat", som bjuder på objektmanipulation.

SCEN Cirkus Mania arrangeras mellan 10 och 19 februari, i allt från Gula Villan i Järna till Södra Teatern i city, med det hittills största programmet. Här finns bland annat balanshumor, afrofuturism, cykelcirkus och relationsclowner.

– Det är väldigt coolt att vi

har det här i Stockholm. 32 scener är fantastiskt. Det blir en möjlighet för människor att ta del av konstformen, säger Mirja Jauhainen, producent på det stockholmsbaserade cirkuskompaniet Kapsel, vars specialitet är konstnärliga processer inom objektmanipulation, musik och vetenskap.

I deras föreställning "Apparat" utmanar artisterna Jay Gilligan och Erik Åberg fysikens lagar med hjälp av vinglas, papper, metall och origami i trä.

– De använder jonglering för att utforska hur människor integrerar med föremål och miljö. Musik är viktigt i showen. De anser att musik och jonglering har mycket gemensamt, båda bygger på rytm, säger Mirja Jauhainen.

I "Apparat" blandar de in melodier i jongleringen med elektroniska jongleringsbollar. När en boll fångas ringer en cykelklocka, en flaska klinkar och en trumma dunkar.

MARIA HAGSTRÖM

Likpredikningar digitaliseras

HISTORIA Drygt tusen likpredikningar från Skoklosters slottsbibliotek ska digitaliseras. I samarbete mellan Stockholms universitet och Statens historiska museer ska de cirka tusen predikningarna göras tillgängliga för forskning.

En likpredikan är en tryckt utgåva av den predikan som hölls vid begravningen, de flesta är från 1600-talet.

– Nästan hälften handlar om kvinnor som annars är starkt underrepresenterade i arkiven och kan ge värdefull kunskap, särskilt om kvinnor under stormaktstiden, säger Jonas Häggblom, Intendent för Skoklosters slotts samlingar.

ULF STOLT




JENS MOHR/SKOKLOSTERS SLOTTSHIM

Drygt 1 000 tryckta likpredikningar finns i Skoklosters slottsbibliotek.

6

av de 10 bästa hamburgarna i landet, enligt sajten burgerduddes rankning av de hundra bästa svenska hamburgarna, tillverkas i Stockholm. För tredje året i rad vinner Funky Chicken Food Truck i Nacka Strand.



En sak är säker
GOOD TIMES
tar alltid slut.

VAR HUDDINGE CENTRUM NÄR KL. 10.40-11.18

EN RÖDBIL från ett slang- och rörföretag står med fronten i riktning mot Sjödalstorget. Bakdörrarna är öppna och det står en man och tittar in i bilens innanmäte – maskiner, verktyg i lådor, ett par grå gummistövlar. Han stänger den högra dörren efter en stund och går runt mot förarplatsen.

Det ligger fyra banker i centrum. Men bara en bokhandel.

Två pappor med var sin barnvagn kommer gående bredvid varandra, båda har grå mössor. En av dem bär en ryggsäck. Under tiden jag ser dem till dess de passerar byter de inte ett ord med varandra.

EN KOCKFRÅN restaurangen intill har förklädet på under dunjackan medan han röker, kaffekoppen stående på den runda bänken nedanför Peter Dahls bronsskulptur ”Baccus” från 2009.

En man utanför apoteket till sin fru:

– Du kunde ju tagit det i samma påse...

I en av klädaffärerna är det rea, femtio procent. De har dörren uppställd med en grå, nedvikt metallkil fäst på dörrens insida. Framför affärens skyltfönster fler skulpturer – ”Vattenkonst” av Domenico Inganni, och intill den runda bassängen en skulptur av Mats Åberg som är ett porträtt av just Domenico Inganni.

Det bor folk i alla byggnader i centrum, balkonger och en och annan gångbro hänger ut över de olika passagerna med butiker.

En man i skinnjacka, cowboyhatt och mörkröd rullator går bort mot grillen.

EN MAMMA MED en dotter leker – hon kittlar dottern genom den blå overallen, som skrattande springer bort en bit, mamman

jagar efter, fångar in, mer kittlande, mer bortspringande och infångande. Barnets skratt förstärks av de räta vinklarna och hårda ytmaterialen.

Blomsterhandlaren håller

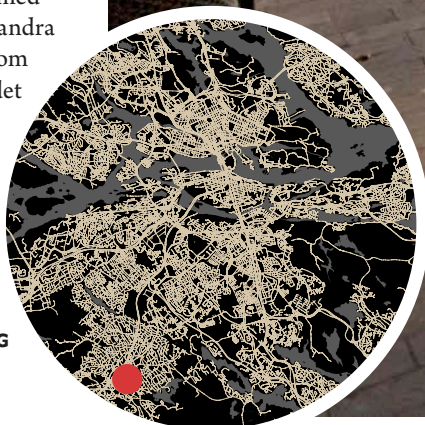
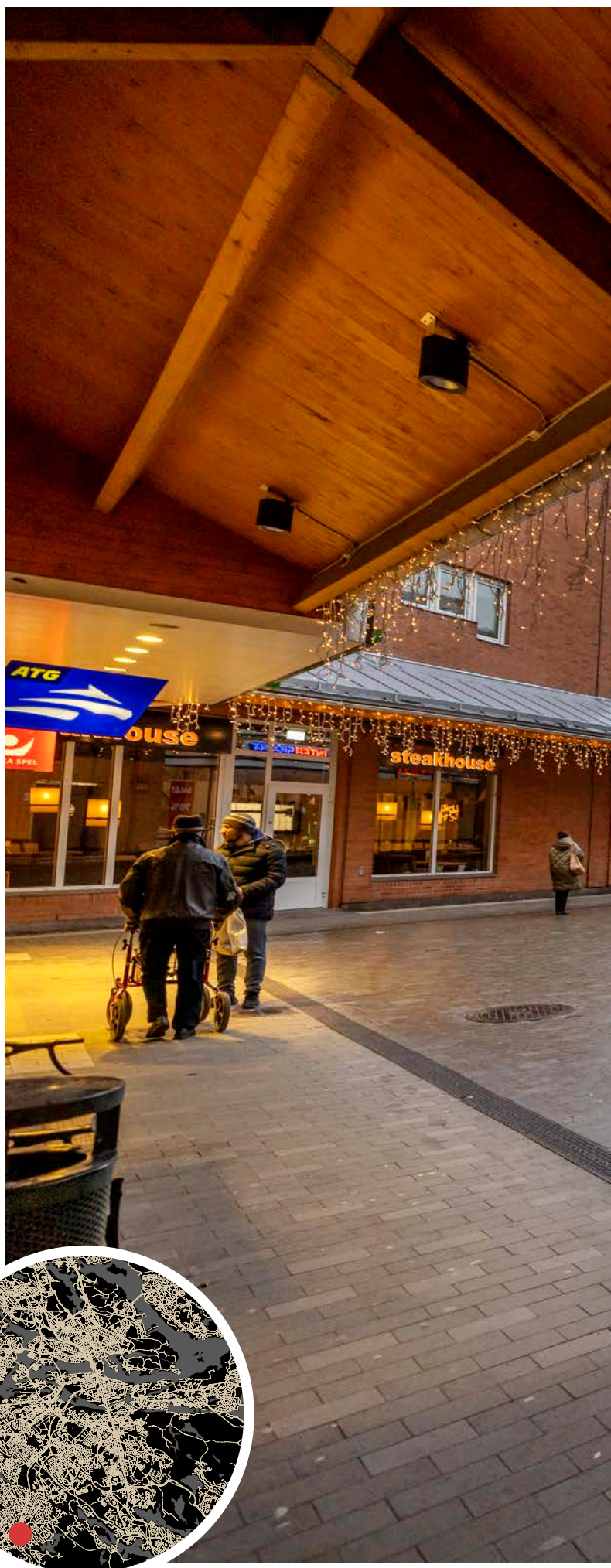
på att packa i ordning, vagnar med växter och blommor i hinkar på sidan av det vita tältet under grönt tak. En kvinna med rosa skor och pälskrage på jackan fimpar sin cigarett på ovansidan av en soptunna i metall, avslutar samtalet och går in i spelbutiken.

I entrén till en av matbutikerna står en tiggare. Han har en mindre genomskinlig säck med lite pant i ena handen, i den andra en kopp med några mynt i som han ruskar till hårt ibland, det rasslar över torget, jag ser en man en bit bort snabbt vända sig om av ljudet.

Sko- och nyckelservicen har stängt på söndagar.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO: **MAGNUS SANDBERG**





FÖRFATTAREN JERKER VIRDBORG

”Det får inte bli trivia, stockholmiana”

Med romanen *Cirkelns fyra hörn* berättar författaren Jerker Virdborg om en far och en son. Och om en guidad tur genom Stockholm och delar av stadens historia. Men det är en ytterst osäkrad sanning.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **THRON ULLBERG**

JERKER VIRDBORG FICK just tekanan påfylld och skjuter upp den framför sig på bordet, efter att ha hållt nytt vatten i koppen och varit noga med att hålla fast snöret till tepåsen han återbrukar så den inte drunknar.

– Man vet inte var den låg. Man vet var Kaknäs by låg, och en by som hette Medelby som låg där ute vet man var den låg, men inte var Vädla by låg.

Vi sitter på ett nästan tomt Broms vid Karlaplan – ”det finns ju inte så många vettiga krogar i kvarteren här” – och talar om hans kommande roman *Cirkelns fyra hörn*, vars handling efter några sidor till dels tar sin början en knapp kilometer österut från där vi nu sitter.

– Det är ju bonnaland bakom Kaknästornet, pastoralt mitt i stan. Men det är inte alla som känner till det.

Slaget mot danskarna vid just Vädla by 1517 – en by som man alltså inte riktigt vet exakt var den låg ute på norra Djurgården – var en viktig upptakt till Stockholms blodbad tre år senare. Där en ung Gustav Vasa, vilket får anses historiskt troligt, medverkade under slaget.

– Jag har läst mycket om Stockholms historia, då blinkar ju det här slaget förbi som en fotnot. Slaget vid Brunkeberg – också mot danskarna – är ju mer känt, men det här. . .

Romanen *Cirkelns fyra hörn* är egentligen flera berättelser,

som hänger samman och interfolieras med varandra – det är berättelsen om en far och en son, det är vad fadern berättar för sonen under deras gemensamma busstur genom Stockholm, och det är den historiska berättelsen om staden som förmedlas under de olika stoppen på den guidade turen.

EN BERÄTTELSE som är både falsk och sann. Och motstridig. Och märklig. Och obehaglig. Förstår man snart ju längre in i läsningen man kommer.

Allt medan bussen rullar, fadern talar och sonen frågar och det hela liksom trevar sig upp genom Stockholmshistorien – slaget vid Vädla by, branden på Tre Kronor, *Mannen på taket*, mordet på Axel von Fersen, bussolyckan på Essingebro 1948, familjerna Palme och Bildt, skärvan av Anders hjärna, kepsen som Anna Lindhs mördare kastade under flykten från NK.

– Hur fikcionaliserar man en

stads historia och geografi på ett intressant, drömligt sätt, blev ju en utmaning efter att jag gjort research. Det är ju nåt annat än att sitta och läsa gamla böcker. Det får inte bli trivia, stockholmiana, det är ju en roman. Hur berätta nåt nytt om Sverige utifrån detta?

DET BINDANDE kittet mellan de olika spåren i berättelsen är stämningen, en märklig, drömartad realism. Där romantexten liksom fästs upp i faktadetaljerna.

– Jag älskar ju Kafka, det är hela den berättartraditionen jag lutar mig emot här. Han har influerat mig mycket, just hur man både är i en bekant verklighet och hur man absolut inte är det utan i nån slags drömvärld.

– Det är ju en djupt obehaglig bok detta. Bara det pappan berättar. . . det är ju en förfärlig historia. Sen kräver romanformen att den balanseras upp med den fysiska rörelsen som ►►►



JERKER VIRDBORG

Bor: På Gärdet, "jag har bott på fem olika adresser där".

Gör: Författare, kulturskribent. Har bland annat gett ut romanerna *Svart Krabba* 2002, *Mannen på Trinisla* 2007 och senast *Mamma i soffan* 2020. Tilldelades Tidningen Vi:s litteraturpris 2002 samt De Nios Vinterpris 2015.

Aktuell: Med kommande romanen "*Cirkelns fyra hörn*" 1 februari. Filmtiseringen av *Svart Krabba* går just nu på Netflix.

Jerker Virdborg är uppvuxen i hus utanför Göteborg, och det livet vill han inte tillbaka till. Han vill bo i city i en lägenhet, slippa kratta löv och hålla på med trädgårdsarbete. Han älskar att bo i stan, "gärna nära tunnelbanan och ha tio minuter ner till city".



Både romanerna *Försvinnarna* från 2005 och *Staden och lågorna* från 2012 handlar om Stockholm och utspelar sig här. Och det finns flera kapitel i novellsamlingen *Skyddsrummet Luxgatan* från 2015 som också utspelar sig i Stockholm.

sker, och det historiska informationsflödet i olika plan. Och det måste även hända nåt i nuet, de åter ju och fikar hela tiden.

HAN FUNDERADE på handlingen i *Cirkelns fyra hörn* ett drygt år – la till och drog ifrån och petade i det och till slut kände han att det här var en stämning, en situation, en komposition han ville ge sig in i och börja skriva.

– Jag skriver efter frukost på förmiddagarna, hjärnan är bäst då. Jag skriver kanske tre dagar i veckan, aktivt tio-femton timmar, det är mycket. Och då

”JAG ÄR MINIMALISTISK, INGA METAFORER, INGA KRUSIDULLER.”

skriver jag kanske trettio-fyrtio sidor på det.

HANSKREVNEN själva berättelsen ganska snabbt, sedan lät han den ligga och kallna en dryg månad. Då satte han sig med texten igen.

– Då handlar det mycket om att blåstra ner den, stilistiskt. Inte så att den blir mycket kortare, men jag byter kanske ordföljd eller stramar till. Eller det vanligaste problemet – att jag använder samma typ av stavelse lite för ofta. Till exempel att det finns ord som börjar på stavelsen

”för” på åtta platser i texten på samma sida.

Han benämner sitt sätt att skriva som ”stenhård funktionalism”.

– Jag är minimalistisk, inga metaforer, inga krusiduller, det är sakliga beskrivningar. Det är miljöer, möjligen ljud och dofter, men det är ingen som helst stilistisk extravagans. Jag gillar inte sånt.

Men roligt blir det. Som emellanåt i dialogerna.

– Ja, de är ju på sina håll super-absurda, det känns ju ibland nästan som Beckett-fars. Men det kanske bara är jag som tycker det är kul. Jag är känslig för det där när jag känner att författaren ska skoja till det. Men ibland råkar det bli roligt, då kan jag vara med på det.

Romantiteln *Cirkelns fyra hörn* är i sig en matematisk paradox.

– Det är ju ett engelskt uttryck egentligen som handlar om att tänka utanför boxen – four corners of a circle. Vi har inte det på svenska. Jag tyckte det var en bra titel. Ett försök att skära sönder verkligheten även från matematiskt håll.

ENSAK JERKER Virdborg vill berätta med boken är att sanningen i dag är osäkrad.

– Där uppstår intressanta frågor för mig om samtiden, hur man presenterar sanningen och vad som händer när vi exploaterar olika versioner av vår historia för att gynna våra syften i dag. Det skär ju rakt in i samtidens verklighetsdebatt. Vad är sant och vad är åsikter? Kan boken ur nån vinkel anknyta till den debatten, via de här historiska händelserna, så är jag nöjd. ■

Skor man aldrig burit

JAG TÄNKTE på Jim Jarmusch. Och lite på Robert Quine. Och på gitarrer som sprakar och gnisslar. Och jag tänkte på att filmer i svartvitt alltid berättar något annat än de i färg.

Och jag tänkte – det var egentligen så det började – på att man tar sig fram smidigare i storstadsmiljön i ett par mocca-skor. Dock tål de väta sämre. Och på de här breddgraderna är det en inte oviktig faktor att låta spela in vid köpet av ett par nya skor.

När jag flyttade hit many moons ago ägde jag bara ett par ordentliga skor – ett par vita, rollermålade Howard Wing brouges som jag fått av en vän till en vän.

Kanske som en avskedsgåva.

Kanske som en gest av elegant barbari, då han visste att jag utan att blinka skulle bära de tveksamt eleganta skodonen till både vardag och kalas, av ingen annan anledning än att de fyllde sitt syfte.

DEVARETT och ett halvt nummer för stora. Men eftersom jag då hade en lilltå på vänster fot som bar sig åt och gjorde ont i en diffus nagelbandsproblematik som sedan pågick i drygt fyrtio år, så funkade de.

Framför en spegel kunde jag med dem på mig frammana i alla fall skuggan av en skärv av Joe Strummer, och det räckte för att jag skulle våga mig ut och möta världen. Det var bara att dra åt dem i snörningen. Och se till att ha ett par byxor som räckte ner ordentligt så att inte get inte blottades där den vita färgen – de hade målats med vanlig vit halvblank snickerifärg inför ett studentspex – nu började skavas av.

Jag har sedan dess vant mig vid att gå i skor som är ett nummer för stora, alternativt så pass breda att de tangerar att se

**ULF
STOLT**

Chefredaktör
och ansvarig utgivare



"Skomakeriets
version av en
Cadillac 1948."

ut som den typ av skor man inte gärna vill bli anhållen i – ortopediskt korrekta men fashionabelt synnerligen svårsmälta.

Det är helt nyligen, något decennium tillbaka bara, som jag växlat upp till mocca. För tystnaden. Mjukheten.

För löftet om att de säkert tar en dit man ska. Med stil.

DET FINNEN scen i en Jim Jarmusch-film – inte säker på vilken, men tror det är *Down by Law* – där hans karaktär är full och sitter på en trottoarkant mitt i natten och kör sin nattediskjockeypåannonsering med snabba stavelser och sliriga vokaler. På fötterna bär han ett par svårt salta skor – slejf över med spänne på utsidan, smala, lite spetsiga, kromade detaljer; skomakeriets version av en Cadillac 1948.

Har alltid velat äga ett par sådana.

För att få känna hur de upplevs mot asfalten här, hur man bär sig genom natten i ett par sådana. Betraktas. Bemöts.

Nu har den där lilltån äntligen tystnat, men nu är jag på fel sida, rent åldersmässigt. Det vore inte klädsamt, skulle enbart framstå som desperat och uppsnärjt att komma kryssande i dylika.

Det skulle varit då.

Det skulle varit sommaren efter *Down by Law* och det hade krävts att man kunnat backa upp det med allt det övriga man behövt för att ta hem hela riggen.

Vilket man kunnat då. Om man tvunget måste.

Jag tänkte på Jim Jarmusch. Och på sprakande gitarrer. I svartvitt.

Och jag tänkte på skor man aldrig burit, på vart de kunde tagit en. Och hur. ■



JIMMY OCH DANIEL

JIMMY OCH DANIEL PROVAR PÅ:

FÖRARLÖS BUSS I BARKARBY

Det var en dimmig måndag som vi åkte till Barkarby för att testa den förarlösa bussen. Men innan vi startade kände vi båda en viss hunger. Vi hade tidigare besökt en lokal pizzeria i området som hette American Take Away och kände oss sugna på ett återbesök. Jimmy beställde en pizza med köttfärs på och Daniel en vegetarisk.

Pizzorna var väldigt goda och personalen var trevlig. Glada i hågen efter maten stod vi och försökte boka en buss via appen RiB - Resa i Barkarby.

Efter vissa svårigheter att förstå nåt som ett nutida barn hade förstått på en gång, lyckades vi beställa en buss. Vi angav Flygfältsgatan som startpunkt och IKEA som destination. Bussen kom efter cirka åtta minuter och vi klev på. Eftersom det var en förarlös buss saknades chaufför, men det fanns en operatör ombord vid namn Elnur, som var trevlig och svarade på våra frågor med ett leende. Bussen har sex sittplatser. Vi spände fast oss med varsitt tvåpunktsbälte och gjorde oss redo för avfärd. Bussen gled iväg sakta och körde aldrig fortare än tjuugo kilometer i timmen.

Under färden ställde vi några frågor till operatören, han

berättade att han arbetat med det i fyra år och trivs bra. Han berättade att det aldrig har skett en olycka och att bussen är utrustad med fem sensorer fram och en bak. Inga passagerare har klagat på nån av resorna men däremot kan bilister bli otåliga på grund av fordonets långsamma hastighet. De flesta som väljer detta färdmedel bor i området. Många av passagerarna är äldre eller har handlat på IKEA.

Bussen rullar vardagar mellan nio på morgonen och sju på kvällen och helger elva till sex. Det finns cirka trettio digitala hållplatser men det kommer bli fler i framtiden. Detta fordon har genomfört mer än 15 000 resor.

Bussen kör just nu i en avgränsad zon i Barkarbystaden. Man reser med samma biljett som i vanliga SL-trafiken. För tillfället kan man bara färdas i en begränsad zon. Bussen är självklart eldriven och laddas i ett garage i området under natten.

Jimmys ord: Är man inte stressad så är det ett trevligt färd sätt och att vanligt SL-kort fungerar som färdbevis.

Daniels ord: Känns väldigt säkert att resa med den förarlösa bussen, men som Jimmy påpekade, inget för den stressade.

POLITRUKEN

Na... na... turligtvis krig och elände.
Na... na... turligtvis döda barn på gatorna.
Na...turligtvis nativitet.
Na... naturligtvis docka upp och ner
Na... na... turligtvis diktatur
Na... turligtvis en terrorist
Na... na... turligt nog birdie nam nam
Na... na... turligt nog en ful fan.

LO

STELNAD

En dålig dag, jag vägrar ge upp.
Helt stilla står jag,
i takt med folkmassan som väller emot
mig växer paniken och jag härdas till betong
och blir ett med kaklet runt pelaren,
i stensalen.
Kroppen har fastnat,
sprickan är given tiden.

LO

EN VANLIG DAG

Jag sitter på tunnelbanan, åker mot Mariatorget där jag ska gå av. Jag har bara sålt fem tidningar. Det gick oförskämt bra ändå, första halvtimmen så tänkte jag vända. "Va e're här" tänkte jag, "ska ingen köpa en enda tidning av mig". Men efter dryga halvtimmen då vände det faktiskt.

Det regnade och jag var ganska blöt. Jag drog min vanliga ramsa, köp tidning och så vidare. Till slut kom en trevlig man fram. "Hej, här står du i regnet". "Ja", säger jag med ett leende. "Hur kan du se så glad ut?". "Enkelt svar, min bedömning är ju att jag tror att du ska köpa en tidning". "Då har du rätt, tar du Swish?". "Jajamen", säger jag och nickade. "Ok, då kör vi".

Jag håller fram legget och han zoomar in och betalar. "Tack så mycket", säger jag. "Ha en bra dag", sen går han vidare.

En tidning kvar. Det går snabbt som sjutton för en kvinna köper den sista med kontanter. Så nu e jag klar och ska köpa nya och fortsätta.

Lena Frej

CENTIMETER

I dag har jag packat in alla julsakerna i det lilla skåpet som innehåller det pynt som vi använder vid diverse högtider. Det är faktiskt med vemod jag ser tomtar, röda kulor, pepparkaksgubben, julgransljusen försvinna in i det lilla skåp vi har här i husvagnen. Bordsgranen i plast åker ner i en Willyspåse medan den röda julduken åker ner i min rosa tvättpåse under tiden som jag börjar känna mig deprimerad. Fast egentligen menar jag att plocka ner julsakerna gör det hela värre. För vem vill ha sina tillhörigheter nerpackade i exempelvis en resväska eller påse hela tiden? Hela tiden leva

på minsta möjliga yta? Saken är den att jag levtt smått i sex år sen vi fick husvagnen. Okej, jag har tak över huvudet men vakna när det är minus tre inomhus på morgonen eller ännu värre är inte så roligt.

Det lossnar liksom aldrig på riktigt.

Det enda jag önskar är ett litet torp någonstans i skogen, för att jag känner mig som ett djur i en bur. Folk ska komma hit och glo på hur vi har det här i husvagnen. Hur vi lagat mat... bla bla bla. Ungefär som apor på zoo. Innan man ens hunnit vakna och borsta tänderna och håret på morgonen.

Det gör mig mer deprimerad. Dessutom har inte solen vett att skina heller.

Magdalena 407

SOMMARGYLLING

När jag var sju år hände en märklig grej.

Jag var i vår sommarstuga på Väddö och tittade i en bok som mina föräldrar precis hade köpt.

Det var en fågelbok i A3-format med fina färgbilder på svenska fåglar. Jag fastnade för en stor gul fågel som jag tittade på väldigt länge för den var så annorlunda. Direkt efter det tog jag en cykel och cyklade ståendes i väg, för jag nådde inte upp till sadeln. Jag cyklade ut i storskogen utanför sommarstugeområdet dit jag inte fick cykla, och där sitter just en sådan fågel.

Jag stannar, den sitter uppe i



SHUTTERSTOCK

en mörk gran trettio meter från mig och vi tittar på varandra i cirka fem sekunder. Rätt vad det är så försvinner fågeln utan att flyga i väg. Jag undrar vad det var det som hände? Nu femtio år senare googlar jag denna fågel som heter sommargylling. Den är så sällsynt så att den knappt har skådats i

Sverige och särskilt inte norr om Skåne.

Jag läser att när den sittandes i ett träd flyr, kastar den sig bakåt mellan grenarna nerför stammen och flyger sedan osedd iväg.

Jag får det nu bekräftat varför den bara försvann. Sommargyllingen är en mellanstor gul fågel, så det är ingen liten talgoxe. Googla på det så du får se hur denna svenska fågel ser ut.

Jan Söderberg



Måleri av Marilyn Winter





Slutat misshandla sig själv

Situation Sthlms säljare **Line Finnilä** har både haft tur och varit med om "bra mycket skit". Men det var inte uppväxtens fel, hon var "experimentlysten". Nu drömmer hon inte längre om heroin. Nu drömmer hon om att få träffa sin syster igen.

Text **Maria Hagström**

Foto **Anneli Hildonen**



Ijulas ringde Line Finnilä sin pappa för att berätta något positivt: "Jag har slutat misshandla mig själv". Hon tänker att det kanske inte var helt rätt ordval, men hon tror att han fattade. Det hon menade var att hon hade slutat med sprutor och heroin.

– Tidigare har jag inte heller kunnat säga rakt ut vad jag skulle använda pengarna till, när jag ringde mamma för att be om att få låna. Jag tror inte att hon ville veta. Ett tag var det 200 spänn om dagen och det höll på att göra oss riktigt osams, berättar Line Finnilä när hon tar en stunds paus från tidningsförsäljningen en torsdag efter julhelgerna.

Att hon började sälja tidningen för ett år sedan hjälpte hon var inte tvungen att be om pengar lika ofta. Men det är framförallt nu när hon påbörjat LARO-behandling med läkemedlet suboxone som hon "inte behöver slänga pengar på skräp", som hon säger.

– Jag tycker att det är superbra med LARO, det bästa jag har gjort. Jag hade inte kunnat sluta utan "subben" och stats hjälp. Det är en räddning. Nu drömmer jag inte längre om heroin. Jag börjar inte skaka, får inte ont i kroppen eller spyr när jag inte får det. Det känns inte som att kropp och själ slits isär. Jag har knarkat för att bli frisk.

Hon tror att hennes föräldrar är glada nu. Äntligen! De har varit ledsna och oroliga. Hon berättar att hon har en tio år yngre syster.

– Jag tror att kontakten inte är så bra på grund av...

"Nu drömmer jag inte längre om heroin. Jag börjar inte skaka, får inte ont i kroppen eller spyr."

Hon avbryter sig, viftar med handen framför ansiktet som för att hålla tillbaka gråten, men tårarna börjar rinna ändå.

– Jag har inte träffat henne på tio år, men hon har sagt att hon tänker på mig varenda dag. Och jag tänker på henne hela tiden. Hon har en fyraårig son. Han vet att det finns en moster som heter Line, men han har bara sett mig på bild. Jag har pratat med honom lite i telefon, men vi har aldrig träffats.

Hennes mål nu är att de två månaderna utan heroin ska bli två månader till och därefter många fler. Hon hoppas på att så småningom få ta med sig medicin över en hel helg, istället för att gå till "Maria" dagligen. Då skulle hon kunna åka till Kristianstad där systemen och föräldrarna bor.

– Jag har alltid varit välkommen till mina föräldrar, men jag har suttit fast och inte kunnat lämna Stockholm. Jag hade annars behövt ta med mig si och så många "bollar" dit och alla sprutverktyg, jag tror inte att det hade varit så roligt att se mig komma hem så där.

Hon berättar att hennes pappa försökte lära henne rätt och fel under uppväxten, att han varit noga med det där: man begår inte brott. Helst ska man inte ha med soc att göra heller.

– Jag åkte dit för snatteri när jag var tolv år och han blev vansinnig. Han har försökt fostra mig om etik och moral. Jag har haft en bra uppväxt, en normal barndom. Jag är maskrosbarn fast åt andra hållet, kan man säga. Jag var experimentlysten.

Line Finnilä föddes hösten 1984 på Västerås sjukhus. 3 888 gram och 52 centimeter stor. Hon växte upp i Surahammar, som hon beskriver som arbetarklassens kommun, en liten bruksort. De fyra första åren bodde hon med sin mamma och pappa i en lägenhet på Timmergatan, med skylten "Finnilä" på dörren. Det är inte så många som heter så. Mamman har samiskt påbrå och kommer från ▶▶▶

Om LARO

■ LARO är en behandling för personer som haft ett långvarigt beroende av heroin eller andra opioider.

■ I behandlingen kombineras läkemedelsbehandling, med metadon eller buprenorfin, med psykologisk behandling eller psykosocialt stöd.

■ Syftet är att förebygga återfall, smittspridning, dödlighet och förbättra social funktion.

■ Patienterna ska ha fyllt 20 år, om inte särskilda skäl föreligger, och haft ett opioidberoende i minst ett år.



Line Finnilä skissar upp sin första tatuering, ett kinesiskt tecken för "kvinna med ett tak". Hon var 14 år och killen som gjorde den använde en hemmabyggt maskin av en symaskinsfot, eltandborste och en nål.

Kukkola i finska Lappland. Line Finnilä var på besök där med sina föräldrar när hon var barn. Hon minns den vilda Kukkolaforsen och de stora timmerstugorna.

På Timmergatan i Surahammar bodde också en svart liten katt. Det är den som har gjort att hon skelar lite, hon fick en kattklo i ögat.

– Katten blev rädd när jag kom emot den, jag var väl liten och framfusig och fick nog lite stryk av den. Mormor hade katt också, jag älskade att leka med den när jag var där. Senare skaffade vi Charlie. Han blev 21 år. Han var så cool, det såg ut som att han hade kajal runt hela ögat. Gud, vad jag saknar att ha husdjur.

Ett av hennes framtidsmål är att ha en bostad där hon kan ha katt.

– Katter är mysiga, roliga och skitcoola. De kan lära sig saker, som att öppna balkongdörrar. De skulle säkert kunna bygga hus bara de hade tummar.

När Line Finnilä var fyra år flyttade familjen in i en röd enplansvilla med svarta knutar på Solistvägen. Vinbärsbuskar, päronträd och en häck där det fanns ett hål att springa igenom och över till bästisen Joanna som bodde mittemot.

Tv-spel var deras största intresse. De kollade också Disneyfilmer och på skräckfilm alldeles för tidigt. Hon vågar fortfarande inte se om Stephen Kings "IT". De lekte även storasyster och lillasyster på äventyr. Line Finnilä var två år äldre än sin bästis, det gjorde inget förrän hon kom in i tonåren. Då blev åldersgapet för stort. Hon fick andra intressen, såsom killar. Hon hade sin första fylla och testade cannabis. Hon piercade näsan och gjorde en tatuering när hon var 14 år.

– Pappa kallade den för kråkfot. Den var inte så snygg, säger hon och skrattar.

Hon plockar fram ett papper ur väskan och ritar ett kinesiskt tecken, berättar att det betyder kvinna. Och så ritar hon ett tak över kvinnan. Så såg tatueringen ut. Kvinna

med ett tak. Tänk om hon hade vetat då att det var det hon en dag skulle sakna. Men just där och då var motivet inte särskilt genomtänkt, det var väldigt spontant. Inte heller var det väl genomfört. Killen som gjorde den använde en hemmabyggt maskin av en symaskinsfot, eltandborste och en nål.

Hon drar ner sin tröja över ena axeln och visar en röd ros.

– Rosen är en "cover up". Jag tatuerade över den där första tatueringen när jag blev 22 år.

Dels var ju den hemmagjord tatueringen inte så snygg, den hade dessutom blivit för svag i färgen och kändes för liten. Hon ville ha något ordentligt. Killen som hade tatuera in det kinesiska tecknet hade också blivit nynazist och dödades under en våldsam demonstration i Salem.

– Jag är ingen nazist och tatueringen var inget jag behövde spara som nåt slags minne. Allting var bara tragiskt.

Istället lät hon en proffstatuerare sätta en röd ros på henne arm. Sedan dess har rosor följt med henne. Hon tycker om att teckna och för det mesta blir motivet rosor, för att de är vackra och komplexa. Ofta tecknar hon också träd, löv för löv. De är fina och livsviktiga.

Line Finnilä gillar även att måla med akrylfärger. Oljefärger kräver däremot för mycket tålmod. Hon fick sina första akrylfärger en julafton när hon var i 20-årsåldern. Hon och pappan satt och målade, hon minns att han gjorde en älg i en solnedgång.

– Han är duktig, han kan om han vill. När jag målar med akryl blir det mest abstrakt. Det är geometriska mönster, streck hit och dit, massa kladd, men balans för ögat. Färgkompositionen faller för ögat. Jag är duktig med färgskalor.

Det är viktigt för henne att få utlopp för sin kreativt.

Hon skriver mycket och älskar sina block. ►►

"Jag är ingen nazist och tatueringen var inget jag behövde spara som nåt slags minne."

TACO BAR Ψ

Taco

CALIFORNIA
surfing



PROGRAMA
Oficial y Guir...
DEL JUEGO DE PELOTA DE PIE.
(FOOT BALL)



Official Program and Hand Book
FOOT BALL



MBRERO
RICARDO MONTALBAN · PIER ANGELO
VITTORIO GASSMAN · CYD CHARIS
CARLO · RICK JASON · NINA
WALTER HANSEN



SUN
IS
LIVE
TICKETS
RUM
70M



Line Finnilä säger att hon har haft tur med en del kompisar, men att hon också råkat ut för "bra mycket skit". Som den gången hon åkte bak på en motorcykel på Örbyleden och flög av när föraren gasade på. Han smet från olyckan och hon hamnade på sjukhus.



– De är lite som dagböcker. Jag skriver när jag blir arg eller ledsen, när jag tycker att nåt är konstigt, jag skriver ofta och mycket.

En slags ventil. Det kan behövas en sådan i livet, särskilt när livet är hårt. När blev det så?

Tonåringen Line Finnilä blev uttråkad i Surahammar, det fanns inte mycket att göra där. Skolan blev också trist. När tjejerna hon hängde med slutade gå dit så började även hon skolka ibland.

Hon flyttade ihop med en pojkvän i Västerås när hon var 17 år. Hon gick IV-programmet, men fick en infektion med streptokocker och missade mycket i skolan. Sedan hoppade hon av.

När hon var 18 år bestämde hon sig för att ta bort ”Caro” i sitt namn och bara bli ”Line”. Det var ju ändå det hon kallades för och hon ville inte bli en ”Carro”. Det var också i den åldern hon började använda droger kontinuerligt, även om hon hade testat när hon var yngre. Hon var 15 år när hon prövade amfetamin, men hon tog för mycket, blev avskräckt och höll sig borta från tyngre droger tills hon fyllt 18.

– Jag är glad att jag inte började ännu tidigare, så att jag hade fastnat i utvecklingen. Hjärnan har ju inte vuxit klart då.

Efter att hon fyllt 20 kom ”ecstasyfasen”, med party-droger när det var fest.

– Jag har gått på rejev och varit ute och stampat i skogen. Jag hade kul då men jag är glad att jag inte använde ecstasy mer, för man blir så bränd i huvudet av det.

Det var en ”luddig” tid. Hon och pojkvännen rökte cannabis dagligen, drack rödvin på vardagar och festade på helgerna. Förhållandet tog slut efter drygt sex år. Efter en tid

”Jag gjorde aldrig nån anmälan. När man lever i en drogvärld så vill man inte gola ner nån.”

träffade hon en ny kille och flyttade in hos honom i Malmö.

Hon älskade staden och människorna där, men pojkvännen misshandlade henne. Hon tvingades fly.

– Sen åkte jag aldrig tillbaka. Det är så synd, för det är en jättefin stad.

Hon tog först skydd hos föräldrarna och flyttade sedan tillbaka till Västerås och försökte ”ta tag i bitarna”. Hon läste in gymnasiet, jobbade extra på ett äldreboende och fick en egen lägenhet. Men hon kom också i kontakt med subutex och började köpa det svart.

När hon träffade en ny kille, som inte använde droger, tog hon subutex i smyg. Men han kom på henne och gjorde slut. Hon sjönk ner in i en djup depression.

– Jag orkade inte ta tag i lägenhet, hyra eller soc. Allt rasade, jag blev vräkt och lämnade alltihopa. Då hakade jag på en kille till Stockholm.

Sedan dess har hon varit hemlös. Det är ungefär åtta år nu.

– Jag har levt på soffor hos kompisar och sovit i kallare. Levt där jag kan leva.

Hon säger att hon har varit beroende av att ha en man, för att hon är ”svag”. Då menar hon fysiskt.

– Jag har till exempel inte orkat bryta upp förråd med en kofot själv.

Men för två-tre år sedan fick hon hjälp av socialtjänsten och livet blev lite bättre.

– Förr kunde pappa skämta om soc och socialbidrag, men jag har mycket att tacka soc för.

Att hon till slut påbörjade LARO-behandling menar hon handlar mycket om att hon haft tur med de kontakt-personer hon har haft: socialhandläggaren, personal på ett boende och kontaktpersonen hon hade när hon var dömd till skyddstillsyn. De har varit förstående men också ringt och tjatat.

Hon säger att hon även haft tur med kompisar längs vägen, i alla fall en del, men att hon råkat ut för ”bra mycket skit också”. Som mc-olyckan på Örbyleden.

Det var första och sista gången hon åkte motorcykel. Hon tyckte att det gick för fort och försökte be mannen som körde att sakta ner, men han hörde inte. Istället gasade han.

– Jag hann inte med när han kom upp i 130. Jag höll ▶▶▶

Lines horoskop: Skorpionen

■ Line Finnilä är intresserad av astrologi. Runt halsen brukar hon bära halsband, med en lila, svart eller grön sten. Den svarta stenen är onyx – skorpionens huvudsten.

– Jag är nog en typisk skorpion.

Det som sägs utmärka en skorpion är passion, mod och styrka. Också att skorpionen kan uppfattas som mystisk och reserverad. Och under den lite hårdare ytan döljer sig livlig fantasi och passion.

– Jag har livlig fantasi, som kan leda till miss-tänksamhet. Passion för mig handlar inte främst om något sexuellt, det är musik, mina rosor och träd.

inte i tillräckligt hårt, föll av och studsade. Jag hade hjälm på mig och han hade rättat till visiret innan, hade han inte gjort det hade jag varit död nu. Jag klarade mig men fick brännskador av asfalten och kläderna satt fast på kroppen. Dunjackan var det bara trasor av.

Han smet från olyckan. Hon fick ligga på sjukhus.

– Jag har kvar många ärr, men har inte fått nåt skadestånd – jag gjorde aldrig nån anmälan. När man lever i en drogvärld så vill man inte gola ner nån. Jag höll tyst om det.

På sjukhuset fick hon starka mediciner mot smärtan. När hon lämnade sjukhuset fortsatte hon använda illegalt metadon mot värken. Efter ett tag gick hon över till heroin.

– Det har aldrig varit nån som uppmanat mig eller tvingat mig att ta droger, det har varit jag som har frågat om det.

Det är måndag i januari. En rå och gråtrist sådan. Line Finnilä försöker sälja tidningar i Solna centrum. Det brukar gå ganska bra här, men den här dagen vill folk helst skynda förbi och in i värmen i gallerian eller ner i tunnelbanan.

I februari har det gått ett år sedan hon och hennes kille Ronnie passerade Situation Sthlm och bestämde sig för att spontant att gå in och registrera sig för att bli säljare. Sedan dess har de sålt tidningar nästan varje dag.

Hennes pojkvän är drogfri och har en lägenhet från socialtjänsten, hon är på väg åt det hållet. Hon har just nu ett rum på stödboendet Krukis. När hon kom ut från Mariakliniken, där hon varit några dagar för att ställas in på medicinen, hamnade hon först på Krukis Dropin.

– Det är ingen höjdarplats. Det är inga fönster, det är dålig luft och man får inte gå ut. Man blir nipprig. Det var bara män som var där, jag var ensam tjej. Det finns inget att göra än att titta på tv, men det finns knappt några kanaler. Så dit vill man inte. Det är väl det som är meningen.

Snart fick hon ett rum på Krukis stödboende istället. Hon säger att hon har "tagit ledigt" därifrån ett tag och har sovit en del hos sin kille.

– Efter två månader tar de bort rummet. Vi får se om jag kommer tillbaka eller om jag flyttar in nån annanstans, men jag har ett eget rum där nu.

Jag ringer till boendets chef för att kolla om det är okej att vi följer med henne till Krukis. Hon berättar att Line Finnilä inte har kvar sitt rum. Att hon måste ha missförstått, hennes saker sparas där i två månader men de kan inte ha ett oanvänt rum stående. Hon blev utskriven förra veckan.

När jag lagt på och berättar blir hon först tyst.

– Nu vart jag lite chockad. Den informationen har inte jag fått, men de har kanske försökt ge mig den. Då vet jag det nu. Det är ledsamt. Jag trodde att jag hade två månader

”Jag har aldrig rånat nån, jag har inte gjort nåt som har ärrat nån själ.”

på mig. Men det handlar ju om en massa pengar, soc vill väl inte betala när jag inte är där.

Bo hos sin kille är inte ett alternativ, han får inte ha en inneboende i sin lägenhet.

Line Finnilä går in i gallerian, sätter sig vid ett bord och tar fram blocket som hon älskar. Hon skriver några rader och det är som att det då går upp för henne att hon inte har någonstans att bo.

– Jag har alltså fått reda på att jag blev bostadslös igen i dag, så det är lite sådär... Men jag kommer få hjälp av soc, det ordnar sig nog. Jag är i alla fall skriven hos Situation Sthlm, det vill jag fortsätta vara. Jag tycker att det känns tryggt att posten kommer dit.

I blocket finns andra rader, sånt som har dykt upp i huvudet, som att hon vill ha sin systers nummer, hon har tappat det. ”Min vackra syster. Vi kommer från en av de vackraste slag av människor.”

I väskan har hon också en diktsamling som hon lånat från Situation Sthlms ”bibliotekshylla”. Det är den första bok hon har läst på länge.

– Det är en kvinnlig konstnär och en man som skriver poesi. Jag tycker att det är intressant med poesi. Jag tänkte också ge mig in på Stephen Kings bok *Köplust*. Ronnie har den och jag tänkte låna. Min pappa har rekommenderat boken. Jag behöver nåt att göra för att inte bli uttråkad, jag måste fylla ut tiden. Jag är van att använda tiden till en massa dumheter.

Nu vill hon istället fylla den med något nyttigt.

– Jag har aldrig rånat nån, jag har inte gjort nåt som har ärrat nån själ. Men det är klart att folk blir arga när de blir av med sina grejer. Det känns skönt att slippa den biten också, det känns bra för karman. ■



Line Finnilä
säljer tidningen
i Solna centrum.
Hon tycker om den
försäljningsplatsen,
det är många som
köper här.

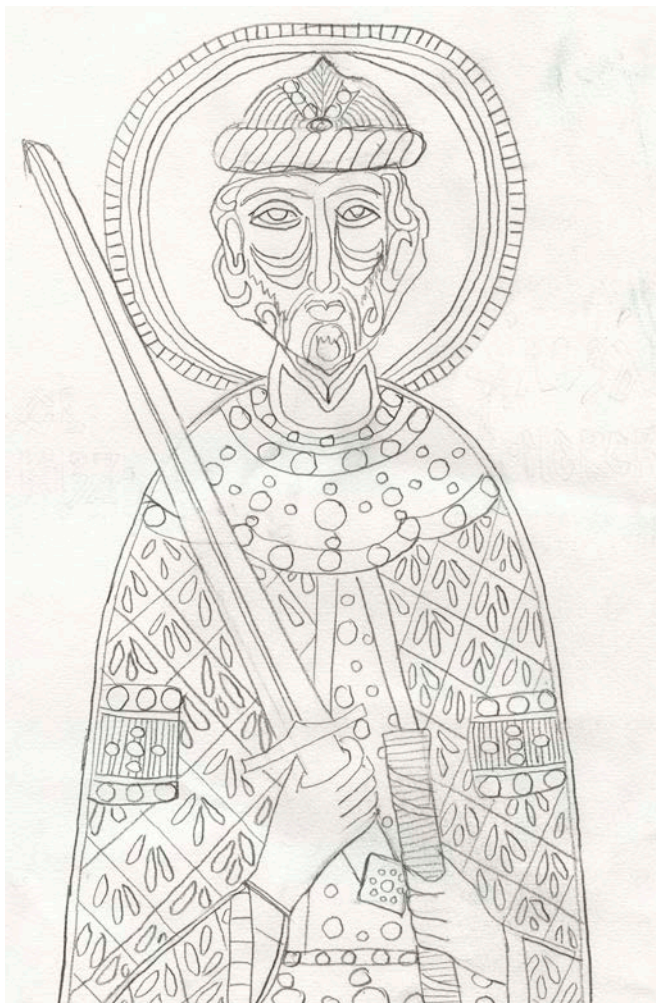


Illustration av LO

VERKLIGHETEN ÖVER- TRÄFFAR ALLTID DIKTEN

Min mobiltelefon hade råkat ut för en incident och glaset var krossat. Det gick inte ringa eller svara, swisha, använda bank-ID. Kort sagt – min lur var kaputt, finito, trasig, obrukbar som mobiltelefon.

Jag gick in i en mobilaffär, la upp luren på disken tillsammans med mitt ID-kort, VISA kort och två femhundredappar. Ställer en rak och enkel fråga vad det kostar att laga luren, går den att laga? Får till svar: "Hemförsäkring". Jag blev förvånad och svarade: "Jag vill inte ha nån hemförsäkring, jag

vill veta vad det kostar att laga min telefon". Svaret denna gång är med högre röst och ett finger i luften: "Hemförsäkring". Jag frågade om det fanns någon annan i butiken. "Jajamensan. Hemförsäkring". Frågade om jag kunde få numret till ägaren? "Hemförsäkring". Jag insåg att mina förhoppningar att få svar på mina frågor icke skulle uppfyllas i denna butik, tackade för mig och önskade en trevlig dag. Butiken var överbelamrad med diverse ställningar, batterier, solglasögon, mobiltillbehör. Det var trångt och bökgigt med rullatorn. När jag kommer fram till dörren var den svår att öppna. I dom flesta butiker som inte

har handikappanpassat brukar personalen hålla upp dörren. Jag hade inhandlat mat och hade uppenbara besvär med att få upp dörren.

När jag till slut får upp dörren hör jag en mycket hög röst, läs vrål. Gissa vad jag hör? "Hemförsäkring".

Ulf Hansson

LÄNGESEN FÄRINGSÖ

Jag tänkte på Färingsös kriminalvårdsanstalt, jag satt där 2008. Usch, det var det värsta jag varit med om. Där tar dom av en allt till och med en penna. Du får begära att få en penna genom att skriva

till chefen på avdelningen du sitter, det e fruktansvärt.

Min syster och jag brevväxlade. Det var verkligen snällt av henne. Jag fick ganska mycket vykort från de som visste att jag satt där. Så jag fyllde min anslagstavla med brev och vykort, sen jobbade vi från halv nio till halv fem.

På tisdagarna var kiosken öppen och kön var lång.

Jag hade ett kort straff på fyra månader men det kändes som jag satt mycket längre. Minns kvällen innan jag skulle ut, vad lycklig jag var. Men sen 2008 har jag inte haft med fängelse eller polis att göra och det känns bra.

Lena Freij

DET HÄR ÄR JAG

Ibland känns det som att min värld faller isär men jag försöker alltid att resa mig från denna misär. Det spelar ingen roll om ni tror det eller ej så har det alltid varit och kommer så att vara för mig. På mig själv jag fäster en stadig blick och undrar varför det nu gick som det gick. En steg till himmelen eller en motorväg till helvetet, det är något som ständigt bekymrar mitt samvete.

Skulder och räkningar samt en ständig pengabrist inte så många skratt eller leenden, allt är så trist. Jag ser mig själv i spegeln, vad är det jag ser? En trasig bild av mig själv och ett spöke bredvid. I backspeglarna i bilen ser jag allting som har hänt, djupa mörka raviner och broar som jag bränt. Så här mörkt kan det var när ingen ljuset sänt, men sen tänker jag för mig själv att det som har hänt det har hänt.

*Det här är jag, försöker att förstå
Jag är inget mer, än en skugga från igår.*

Markku

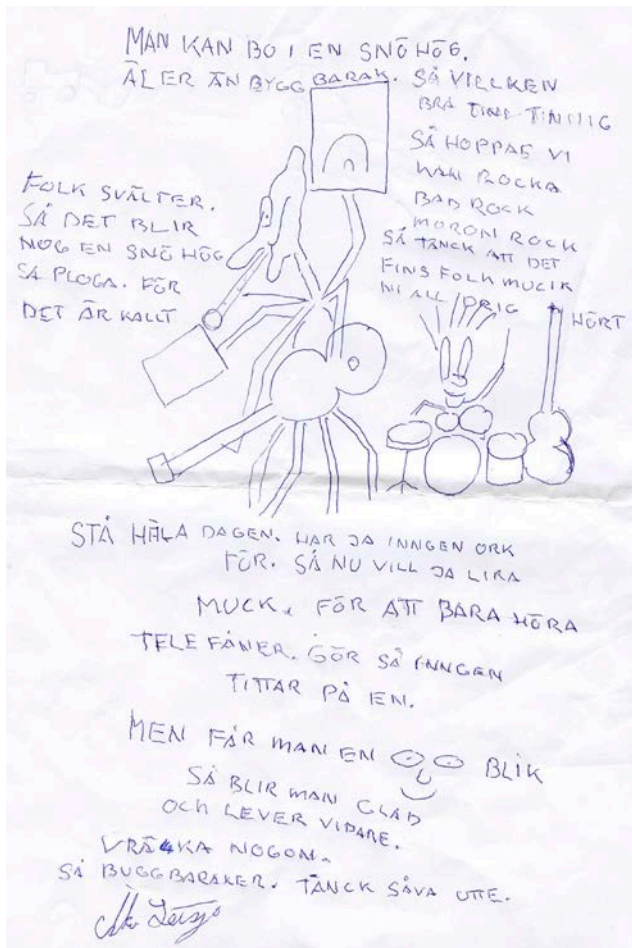


Illustration och text av Åke Leisjö

KAMMEN

Det är julafton och jag har 353 dagar kvar,
det är det jag har.
Om ni undrar vad jag önskar i julklapp
det ska jag tala om för er, jag säger som så
att det är en kam med lika många piggar på.
Med lika många piggar på
som jag kan bryta av en efter en.
Så att jag inte missar dagen
då det är dags att åka hem.
Det värker i mitt hjärta.
Det värker i min hjärna.
Det värker i min själ.
och varenda lem, jag vill hem
Jag undrar om det finns en kam
med så många piggar på.
Jag vill att den kammen ska vara grå
men det borde väl tomten kunna fixa
han som är så duktig på att knåpa och trixa
Det är det enda som på min önskelista står.

Markku

VÄRLDEN

Jag håller till i Jordbro. Jag känner mig frustrerad
och förtvivlad, rädd och sorgsen när jag kommer till
pendeltåget. Där är blommor, tända ljus och hjärt-
formade figurer med kärlek. Gråten kommer och
när jag går förbi och undrar långt ner i mitt hjärta,
vart är världen på väg?

Madde

KOJAN

Vilken värld
att likna ett tempel med ett barns koja
och jämställa stark med svag.
Lika som bär får vi lära,
men kriga och dö är männens lott,
Trots att det ingen sate gör gott.

LO

Kvinnofridslinjen är en stödtelefon
för dig som är utsatt för hot, våld
eller sexuella övergrepp.

Ingen fråga
är för liten



020-50 50 50
Kvinnofridslinjen

VILL DU VETA MER? BESÖK GÄRNA KVINFOFRIDSLINJEN.SE

Kvinnofridslinjen drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet
och Akademiska sjukhuset på uppdrag av regeringen.



0

STUTTERHEIM

sto
he



MIN DAG SOM HUND

Ett av Stockholms äldsta hunddagis ligger på Celsiusgatan. Mellan sju och nio på morgonen är det lämning, med viftande svansar och lätta tassar när hundarna närmar sig. Taxen Tora, enögda bichon frisén Milton och golden retrievern Esther har precis kommit.

Text **Gerd Eriksson** Foto **Magnus Sandberg**

Min dag som hund

Hundarna håller till i det som kallas boxar, men egentligen är stora rum med lindblomsgröna väggar, höga fönster och sammetsdraperier som går att dra för om hundarna blir för uppspelta. Men det är stillsamt, trots att nästan sextio hundar är på plats.

– Harmoni är ett av våra ledord, därför får inte hussar och mattar gå med in och lämna. Då skulle hundarna vilja hälsa på alla. Istället möter vi ekipagen i hallen utanför och går in med hundarna en och en till sina grupper, säger Johanna Jansson, hundskötare och verksamhetschef.

I boxarna finns korgar, filtar, soffor, fåtöljer och vattenskålar – allt vad en hund kan behöva för ett skönt häng.

Hundarna är indelade efter storlek och ålder. Pensionärgänget är i box ett och de livligare unghundarna i box noll. Där finns två ”frallor”, fransk bulldog, en heter Cleo den andra Boba Fett som i Starwars, men han kallas bara Boba. Bostonterriern Kid i samma grupp bär runt på ett rep tjockt som en tross i munnen.

En trappa upp lite mer avskilt ligger box 6.

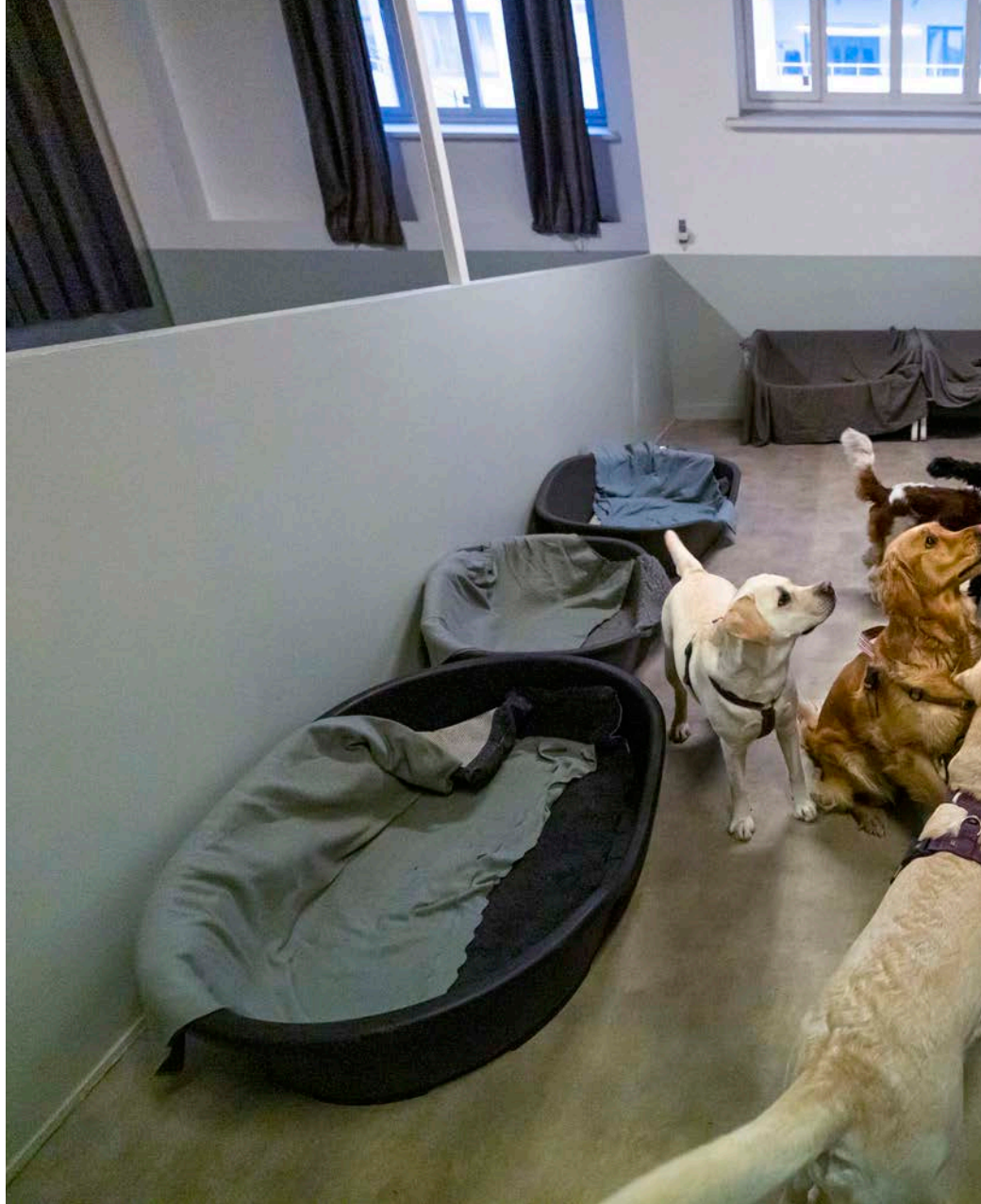
– Den är för hundar som behöver mer lugn och ro och kanske är lite nervöst lagda.

Utanför boxarna finns foton på varje hund med namn och en egen krok. På kroken hänger en svart tygpåse där de har privata halsband och koppel, eftersom hunddagiset helst använder sina egna.

Vid varje box står också en plåtburk med hundgodis och doftsprej, om en hund skulle vara dålig i magen. Det är en arbetsmiljöfråga, menar Johanna Jansson.

Klockan är nio och lämningarna är avklarade. Johanna Jansson och hundskötaren Moa Öhman går igenom vilka hundar som är där och vem som ska gå ut med vilken grupp. Två andra rutinerade hundskötare kommer in nu också för att gå med några av grupperna när det är dags för förmiddagens långpromenader.

Den här dagen är det faktiskt riktigt hund-



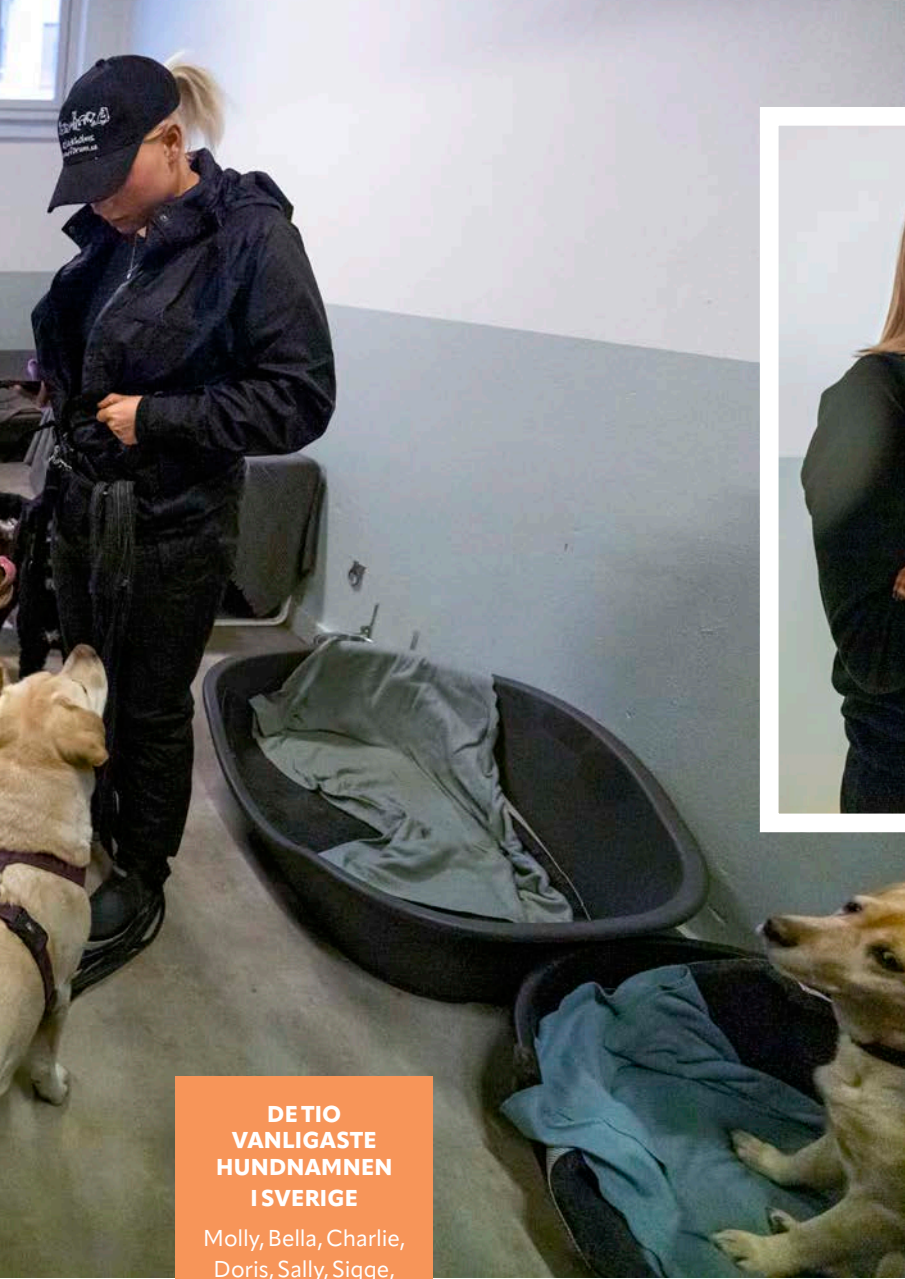
Moa Öhman laddar fickan med hundgodis inför långpromenaden. Uppmärksamheten från hundarna är fullkomlig och snålvattnet rinner till.

väder. Blåst och ihållande regn. Moa tar på sig regnkläder, keps och en arbetsväst där det alltid finns en rulle bajspåsar och hundgodis i fickan. Och så spänner hon på sig midjebältet med plats för åtta koppel och går iväg mot Kronobergsparken med ett gäng större hundar.

– Vi går olika vägar varje gång. Jag brukar bestämma mig när jag kommer utanför dörren vilken väg jag ska ta. Ibland drar de i kopplarna, då får man vara rätt stark för att hålla emot, säger Moa Öhman som är gammal handbollsspelare och van att parera.

HUNDDAGISET PÅ CELSIUSGATAN heter Stockholms Hundforum och har funnits på samma plats sedan 1999. Till en början var det en hundbutik med försäljning av foder

”HARMONI ÄR ETT AV VÅRA LEDORD, DÄRFÖR FÅR INTE HUSSAR OCH MATTAR GÅ MED IN OCH LÄMNA.”



**DETIO
VANLIGASTE
HUNDNAMNEN
I SVERIGE**

Molly, Bella, Charlie,
Doris, Sally, Sigge,
Ludde, Bosse, Elsa
och Stella.



Dvärgtaxen Bonnie är ny på dagis och får lite extra närhet och gos av Johanna Jansson. Inskolningen brukar pågå ett par veckor.



Abbey Road? Nej, Polhemsgatan.

och hundprylar. I dag är det i första hand ett hunddagis och en plats för hundkurser och privatträning.

Fem hunddagis ingår i Stockholms Hundforum, de andra finns vid Thorlidsplan, Odenplan, Hornstull och Birkastan. Zanna Bergersen, som startade verksamheten för 27 år sedan, säger att hon inte märkt av att det blivit fler hundar i just innerstan under pandemin. De har alltid haft kö till sina dagis och så är det än i dag.

Merparten av hundarna på Celsiusgatan är på plats mellan 8 och 17. Öppettiderna är 07.00 till 18.00. Vissa av hundar har gått där hela sitt liv år, men för dvärgtaxen Bonnie är det andra dagen. Hon gnyr lite och Johanna Jansson går in i boxen och lyfter upp henne i famnen en stund. Då blir hon nöjd.



– Hon vill gosa, och är ovan. När hon fått lite närhet blir hon lugn. Det kan vara en omställning för hundarna att komma hit och vi har två veckors invånjning.

Det är ungefär lika många tikar som hanar inskrivna. När tikarna löper får de inte vara på dagiset eftersom det skapar oro när doften av hormon finns i lokalen.

En brun kleiner münsterländer som heter Zelda tittar nyfiket på oss från en soffä i en av boxarna. Hon är en ovanlig ras, den enda av den rasen som Johanna haft under sina fyra år här. Zelda tillhör gruppen fågelhundar och brukar jaga älg med sin husse.

Alla hundar är välkomna, men det finns hundar som Johanna jansson inte tycker passar på hunddagis. Det kommer an på hur de är som individer. ▶▶▶



Dexter får tillsägelse när han tar sig friheter i Kronobergsparken. Leia, Bacchus, Esther, Luna och Bella är också med på promenaden.

– Vissa hundar skulle bli för rastlösa och oroliga av att vara här. Men typiska innerstadshundar skulle jag säga är bichon frisé, chihuahua, golden retriever och labrador. Raser som gillar att vara i grupp eller är avlade för att samarbeta med andra hundar och människor.

När hundarna är på promenad ser hunddagiset till att de får träna sina naturliga beteenden lite extra, så kallad berikning. Då kan Johanna Jansson eller Moa Öhman gömma godis i träd eller göra godisregn så att hundarna får använda nosen och leta. Eller så kan det vara balansträning på stockar och stenar. Eller små uppgifter som att lägga tassarna mot en bänk eller ett berg. De jobbar också med kontaktövningar och tränar följsamhet. Och så får hundarna givetvis leka med varandra

”EN DEL AV SMÅHUNDARNA ÄR INTE SÅ PIGGA PÅ LÄNGRE PROMENADER NÄR DET ÄR DÅLIGT VÄDER.”

och då och då springa av sig i en hundrastgård.

– När vi har färre hundar kan jag och Johanna gå ut tillsammans på promenaderna. Som i somras när vi bara hade tretton hundar, då gick vi till Rälis och tog en glass medan hundarna badade, säger Moa Öhman.

På en whiteboard på vägen till köket sitter magnetpluppar i olika färger och grupperingar. En plupp för varje hund. Under vissa står det tjugo minuter, under andra trettio minuter. Det är promenadtider för hundar som är äldre eller som av andra orsaker inte ska gå längre tid.

– Sen är en del av småhundarna inte så pigga på längre promenader när det är dåligt väder. Då låter vi hunden bestämma längden på promenaden, säger Johanna Jansson.

Klockan är runt halv ett när alla hundar är

DE TIO VANLIGASTE HUNDRASERNA I STOCKHOLMS KOMMUN

Labrador retriever
Fransk bulldog
Yorkshireterrier
Jack Russel terrier
Chihuahua korthårig
Golden retriever
Schäfer
Cocker spaniel
Dvärgpudel
Chihuahua långhårig



Valpar eller hundar som har problem med magen kan behöva extra tillskott under dagen.

rastade och klara, då väntar vila fram till två. Och sedan är det dags för de kortare promenaderna. Därefter häng, bus och gos tills hämtning.

HUNDARNA ÄTER INTE på hunddagiset.

De äter frukost innan de kommer och middag hemma. Men de får vatten och hundgodis/hundfoder under promenaden som belöning och berikning. Vissa av hundarna har speciella behov och behöver ändå äta under dagen, på bänken i köket finns en tydlig lista på vad Bosse, Sigge, Sture, Pandora, Kvick och Jambo ska ha och hur mycket.

Hunddagiset ligger ett stenkast från polishuset.

Ibland tar bilar på uttryckning vägen via Celsiusgatan med sirener på. Då är det

en symfoni av skall på hela dagiset. Och när glassbilen stannar precis utanför på gatan och kör sin melodi ylar hundarna ikapp.

– När man går med hundarna på stan är det just ambulans och polisbilar som kan störa hundarna, eller studentflak. Det blir de stressade av, säger Johanna Jansson. Själv kan hon störa sig på att hundägare är dåliga på att plocka upp efter sina hundar, både i innerstan och i förorten. Hon tycker det är en självklarhet att man tar det ansvaret som hundägare.

Johanna Jansson och Moa Öhman hör skillnad på alla sextio hundarnas skall. De vet direkt vem som låter. De säger aldrig fy utan bara ”bap bap” – då lyssnar hundarna och lugnar sig. Det märks att hundarna respekterar och gillar dem.

– Vi är väl lite som dagisfröknar. För

att passa att jobba på ett hunddagis ska du inte bara älska hundar, du ska förstå vad de behöver. Ramar och kramar, säger Johanna Jansson.

När hundarna fyller år brukar personalen få tårta eller blommor. Då och då har de också samtal med hussarna och mattarna. Att likna vid utvecklingsamtal i förskolan. Det kan handla om att en hund är rastlös och behöver mer motion eller att det faktiskt är dags för pensionering när ägarna inte förmår att ta det beslutet själva.

Kan ni göra en orosanmälan om en hund är vanvårdad?

– Vi följer djurskyddslagen och måste göra en orosanmälan till länsstyrelsen om någon hund far illa. Tack och lov så har det inte hänt under alla år, våra hundägare vill sina hundar det bästa, säger Johanna Jansson.

Varje dag lägger Moa Öhman, som är ansvarig för sociala medier, ut bilder på hundarna på Instagram, kontot har tusen följare. Hussarna och mattarna blir glada när just deras hund är med – och undrar också ibland varför deras hund inte varit med på länge.

Det kostar 4 300 per månad att ha hunden på dagiset. Och de flesta av hundarna bor runt Kungsholmen. Namnen varierar, det finns två Charlie, två Esther och två Harry.

Moa Öhman kastar en näve hundgodis till hundarna hon just varit ute med, medan den andra gruppen gnuggar sig torra mot filter och soffkanter. Tvättmaskinerna på hunddagiset går varma den här dagen. Och i box tre kliver chihuahuan Ozzie försiktigt upp i korgen bredvid taxen Karl-Alfred och lägger sig till rätta.

Det är dags för dagens vila. ■



Emelie Skoghag, Nicole Rastegar och Laura Sawai från Gatujuristerna.

MARIA HAGSTRÖM

Juridik. Gatujuristerna vann mot socialtjänsten i rätten. Ser en ökad misstänksamhet mot hjälpsökande – och för höga krav.

SEDAN 2005 HAR Gatujuristerna, som består av juriststudenter, erbjudit hemlösa och socialt utsatta människor rådgivning i Stockholm. De har sett personer ”falla mellan stolar”, en ökad misstänksamhet mot hjälpsökande människor och de anser att kraven på dem ofta är för stora och fyrkantiga. Behovet av juridisk hjälp är stort. Därför har föreningen expanderat snabbt de senaste två åren och nästan 200 juriststudenter är nu engagerade.

– Vi växte explosionsartat 2020. Då startade vi upp på tio nya anläggningar i Stockholm. Planen är att expandera i övriga

Sverige, vi finns i Uppsala och startar nu i Skåne, säger ordförande Emelie Skoghag.

I Stockholm erbjuder de juridisk rådgivning en gång i veckan på bland annat Convictus Bryggan Vantör, Medborgarhuset i Spånga-Tensta och Ny Gemenskaps Kafé Norrmalm.

”Vi vill sänka trösklarna för att få juridisk hjälp.” Emelie Skoghag

– Vi vill sänka trösklarna för att få juridisk hjälp. Vi åker dit våra klienter befinner sig.

GATUJURISTERNA HAR också gått från att endast ge rådgivning till att även driva processer i domstol.

– En del klienter hann vi inte hjälpa ordentligt. Även om de kom till samma anläggning varje vecka så innebar det att de träffade fyra olika grupper från oss, eftersom vi byter av varandra. I komplexa ärenden var det svårt att följa upp ordentligt. Det tyckte vi var frustrerade. Då skapade

vi ”Processgruppen”, säger Emelie Skoghag.

En gång i veckan finns gruppen hos föreningen Equal. Där kan juriststudenterna hjälpa till vid överklaganden, myndighetskontakter och driva fall i domstol. De var nyligen ombud för en multisjuk person som hade nekats att få en träningslägenhet.

– Vid förhandlingen hade socialtjänsten anlitat en extern advokat. I förvaltningsrätten är det tänkt att man ska kunna representera sig själv. Det var skattepengar som gick till att försvara socialtjänsten mot en multisjuk äldre herre som behövde hjälp med boende, säger Emelie Skoghag.

Mannen fick rätt och socialtjänsten förlorade – de var tvungna att erbjuda honom en lägenhet.

– Nu har vi ett annat ärende som har överklagats till Kamrarrätten. Det är en person som nekats sjukersättning, säger Laura Sawai som är processgruppsansvarig.

MÅNGA ÄRENDEN behöver aldrig gå vidare till rätten. När Gatujuristerna överklagar har det flera gånger hänt att myndigheter genast omprövar sina beslut.

– Om vi ringer myndigheter på klienters vägnar så blir bemötandet ofta ett annat. Helt plötsligt tar de dem på allvar, saker går att lösa och de får mer hjälp. Det är obehagligt. Det är tråkigt att det behövs, säger Laura Sawai.

De berättar om en ökad misstänksamhet mot personer som söker någon form av bidrag.

– Det har blivit ännu svårare för en person att bevisa att den har rätt till hjälp. Många i vår organisation tycker att det är väldigt påtagligt. Vi möter ofta klienter som enligt vår bedömning ska ha rätt till hjälp,

”Om vi ringer myndigheter på klienters vägnar så blir bemötandet ofta ett annat.”

Laura Sawai

men de får avslag, säger Emelie Skoghag.

Hon menar även att en stor del av deras klienter faller ”mellan stolarna” eller ha svårt att få samhällets stöd på grund av höga trösklar. Det kan vara personer med drogberoende, personer som har svårt med språket eller har en neuropsykiatrisk diagnos.

– Det är tusen moment för att kunna få stöd, men personen kanske har svårt att få till de tusen stegen. Om jag är sjukskrivnen och knappt kan lyfta ett

finger, så ska jag ändå göra en massa grejer för att få ersättning för att kunna återhämta mig, säger Nicole Rastegar, anläggningsansvarig.

– Det är nästan så att människor skulle behöva en personlig sekreterare för att söka hjälp, säger Emelie Skoghag. ■

GATUJURISTERNA

■ **Är en ideell förening av juriststudenter.**

■ **Startade 2005 av Juridiska Föreningen vid Stockholms Universitet i samarbete med Situation Sthlm, som inte är kopplade till Gatumjuristerna i dag.**

■ **De erbjuder gratis juridisk rådgivning på flera dagverksamheter.**

■ **Deras processgrupp driver ärenden i förvaltningsdomstol. Medlemmarna där läser på juristprogrammets senare terminer och har ofta erfarenhet av praktik på advokatbyrå eller arbete inom Kriminalvården.**

”Många i utsatthet är inte i stånd att föra sin talan”

Föreningen Equal, där Gatumjuristernas processgrupp i dag håller hus, har i över tio års tid arbetat med att fungera som socialt ombud för personer i social utsatthet. De kan bistå människor i processen att få hjälp och stöd av samhället.

– Många är i en sån oerhört utsatt situation att de inte är i stånd att presentera sitt ärende eller föra sin talan, säger Per Sternbeck, föreningssekreterare på Equal.

Han säger att föreningen har lärt sig en hel del om lagar genom åren och att de kan hjälpa till med



Per Sternbeck, föreningssekreterare på Equal.

PRIVAT

ansökningar och överklaganden.

– Men vi har märkt att det har blivit mycket hårdare och svårare att vinna överklaganden. Förr vann vi kanske femtio-femtio av gångerna, sedan gick det ner till fem procent.

När de inledde ett samarbete med Gatumjuristerna blev det lättare.

– De är juridiskt skolade, de har tillgång till rättsdatabaser, de skriver som jurister. De gör en jättestor skillnad. Jag kan bli irriterad på att det spelar roll, det ska inte behöva vara så. Men de har tillfört en dimension.

Hög arbetsbelastning påverkar barns inflytande

Stockholm stad har gjort en granskning av ärenden som rör barn från noll till tolv år i Farsta, Hägersten-Älvsjö, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Södermalm och Östermalm.

Den vanligaste anmälningsorsakerna var våld mot barnet, våld i närmiljön eller brister i omsorgen. Det kunde också handla om psykisk ohälsa hos barnet eller trångboddhet. Ungefär hälften av barnen hade blivit utredda tidigare och endast 30 procent hade då lett till någon insats.

I de flesta fall fick barnen vara delaktiga till en början och möjlighet att uttrycka sin åsikt. Det är en tydlig förbättring jämfört med tidigare granskningar. Men längre fram i processen minskade barnets inflytande tydligt. Så gott som alla stadsdelar uppgav att det berodde på den höga arbetsbelastningen. Den gjorde också att det var svårt att arbeta utifrån ett långsiktigt helhetsperspektiv, fokus låg istället för ofta på att ”släcka bränder”.

Enligt Barnrättsbyrån upplever



SHUTTERSTOCK

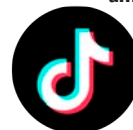
”Man känner direkt av när man kommer in i rummet om det finns utrymme att berätta eller inte.”

många barn som kontaktar dem att de inte blir lyssnade på eller får vara delaktiga. Det påverkar tilliten till vuxenvärlden och samhällskontraktet, påpekar Barnrättsbyrån.

”Man känner direkt av när man kommer in i rummet om det finns utrymme att berätta eller inte. Om man har bestämt sig redan”, berättar ett barn.

Mind Unga vill engagera på Tiktok

Kanalen Mind Unga satsar på att utbilda, underhålla och engagera unga i frågor om psykiska hälsa och ohälsa. Redaktionen, som består av unga reportrar och medieproducenter, delar inlägg och inslag på Tiktok och Instagram under namnet



@mind.unga. Där tar de upp ämnen som de tycker är viktiga, till exempel livet på nätet, oro för framtiden och kroppsideal. De har också en blogg där de delar med sig av personliga texter om deras liv, tankar och erfarenheter.

72

personer per 100 000 invånare i Stockholmsregionen får LARO-behandling mot opioidberoende. Det är betydligt färre än Skåne som har 128 patienter per 100 000 invånare. Eller Norge där antalet ligger på 154. Det visar en rapport från läkemedelsbolaget Indivior, som menar att Norge har bäst tillgänglighet till LARO i Norden.

7,1

får socialtjänsten i betyg – på en skala från 1-10 – av personer som får ekonomiskt bistånd i Stockholms stad.

ORD FRÅN GATAN

”Nytt nummer, vad är det här för en skägg-August?”

En säljare kommenterar omslagsbilden på förra numret. Sedan köper han en bunt tidningar.

HALLÅ

Lägesrapport från en säljare



ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Kändes bra att köpa av dig. Brukar alltid försöka köpa tidningen när jag är på besök i Stockholm.”

”Så intressant läsning. Ska gå på utställningen om Stads-
huset.”

”Extra bra nummer, kul med intervju med konstnären Henrik Ekésiö, gärna fler intervjuer med konstnärer.”

”Tack själv för pratstund här-
omdagen och instruktion hur jag kan rensa telefonen, även om min iPhone inte fungerade riktigt på samma sätt som din Samsung.”

”Förstår att du kämpar. Kan bara av hela mitt hjärta önska att din situation reder upp sig.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.



Säljaren **Jan Wallin** tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

ULF STOLT

Dreads innan det är för sent

Anette Wahlström har funderat på att ha dreadlocks i flera år. En dag i vintras tog hon tunnelbanan mot Alvik och gjorde dem. Det tog 20 timmar.

Hur går det till att göra dreadlocks?

– De tovar håret, en bit i taget, sen sätter de på förlängning och tovar varje dreadlock för sig. Det tog tjugo timmar. Jag satt i tre dagar – sju timmar

första dagen, tre timmar andra dagen, tio timmar sista dagen. Det är ju förlängt med syntetiskt hår, mitt hår är väl halva längden ungefär av varje dreadlock.

Har du funderat länge på det?

– Jag ville ha dreads nu. Passa på innan jag blir för gammal. Jag har funderat i flera år. Jag har ju haft hårförlängning, jag har haft typ rastaflätor... jag har ju haft jättelångt hår från början. Sen har jag klippt av det, haft olika frisyrrer. Och jag har

haft alla hårfärger utom lila, gult och grönt.

Hur sköter man dreads?

– Man tvättar det som vanligt med schampo och vatten, men det tar lång tid innan det torkar.

Var gjorde du det?

– Jag gjorde det här i stan, stället ligger hållplatsen efter Alvik om man åker från stan ut mot Alvik, innan Kristineberg. De är specialister på dreads.

HELA VÄGEN IN I MÅL!

SÄSONGENS SISTA MATCHER: HIF - GRIPEN LÖRDAG 28/1 - FRI ENTRÉ

HAMMARBY - SANDVIKEN TISDAG 31/1 - ANVÄND QR-KOD FÖR 70% RABATT PÅ BILJETT

HAMMARBY - EDSBYN TISDAG 7/2 - ANVÄND QR-KOD FÖR 70% RABATT PÅ BILJETT...

OCH SEN FÖRHOPPNINGSVIS SLUTSPEL!



SCANNA QR-KODEN
TILL HÖGER FÖR ATT
KOMMA DIREKT TILL
BILJETFÖRSÄLJNINGEN

HAMMARBY
BANDY
50% IDROTT 50% KULTUR



Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se



CEDERQUIST



bergkrantzarkitekter



ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström



Chefakademien.



LJUNG & SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT



Brunnberg & forshed



HANSA PROJEKT

M Ekholms
konsulttjänst AB



BTH BYGG



STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE



HMXW arkitekter



MIKAS
Estab. 1986
STOCKHOLM



JÖRGENSENS RÖR AB



Kommunal.



inResonance
Always in Tune







JOHAN BERGMARK

GUNVOR NELSON

Gunvor Nelson (till höger) har gjort film sedan mitten av 60-talet. Sara Broos (till vänster) kortfilmsdebuterade 2003.



SARA BROOS:

"En sorts meditativ skildring av livets gång"

Tillsammans med Gunvor Nelson har Sara Broos gjort filmen "View From a Window" – under fyra årstider har kameran riktats ut mot Kronobergs-parken och livet som pågått där.

FILM Pandemin pågick, konstnären och filmaren Gunvor Nelson var frustrerad och isolerad i Kristinehamn där hon bor och kunde inte fortsätta ett filmprojekt hon var mitt uppe i då hon inte kunde gå ut, ännu mindre resa ner till sin övernattningslägenhet på Kungsholmen och fortsätta filma.

– Det var ingen stor idé eller gemensamt beslut, utan hon ringde mig och frågade om jag kunde tänka mig att åka till lägenheten och filma ut genom fönstret mot Kronobergsparken.

Sara Broos var först inte helt säker på att detta kunde bli en



Ur filmen *View From a Window*.

film – filma ut genom ett fönster mot en park, hur blir det? Men hon åkte till lägenheten, fick en relation till platsen, stod där länge och tittade ut och lät kameran registrera. Hon filmade under cirka ett och ett halvt år, några dagar då och då, utspritt över årstiderna.

– Det jag tycker om med filmen, det den fångar – det finns ingen historia, men man ser livet som pågår i ett flöde i parken där.

Fönstret från där det filmas vetter mot den del av Kronobergsparken där det finns en liten

judisk gravplats, en lekpark, en förskola, en kulle, en pissoar, två parkbänkar och några små stigar.

– Det här är ju nästan som ett mikrokosmos av själva livet. Och så ser man en sopbil, en polisbil, matbud, en pissoar töms, nån passerar i munskydd. Tanken är att det bara ska va en sorts meditativ skildring av livets gång.

GUNVOR NELSON ville klippa materialet från vinter och vår. Sara Broos klippte de andra årstiderna. Men de har sett och kommenterat varandras delar.

– Hon har lite annan klippeteknik än jag, lite mer korta och hastiga klipp, lite ryckigt ibland, mer experimentellt. Jag har en lite lugnare stil.

Årstiderna är ganska jämt fördelade i filmen, hösten dock lite kortare.

– Det är samma plats som betraktas, men det är helt olika stämningar där om det är en slaskig

vårvinterdag, eller en strålande högsommardag. Det gör det speciellt – man tittar på samma bild, men den är aldrig detsamma.

Allt är filmat med en liten digital 4K kamera. Gunvor Nelson hade redan börjat filma med en sådan och Sara Broos hade en sådan, som hon brukade ha som resekamera. Det har hänt att människor sett att de filmat dem.

– Vi har omöjligt kunnat tillfråga varje person som passerat förbi om de vill va med. Vi får lita på att ingen tar illa upp.

Hon berättar att idén med filmen är just att gå emot hela den här selfie-trenden, där människor styr hur man presenteras.

– Det handlar ju om att betrakta människor som inte vet att de blir betraktade. Just den oförståelldheten, då är människor som vackrast.

ULF STOLT

Utställningen "Personal Films – Gunvor Nelson och Sara Broos" öppnar 23 februari på Kulturhuset Stadsteatern.

Faschings flygel går på auktion. Efter trettio år och 5 000 konserter är det dags att uppgradera jazzklubben med en ny flygel. Genom åren har flygeln, en Steinway B211 med serienummer 509574, tillverkad 1990, genomgått två större reoveringar. Namn som Esbjörn Svensson, Chick Corea, Diana Krall, Herbie Hancock, har spelat på flygeln. Bud är bindande. Läggs på Faschings hemsida. Utgångspris 150 000 kronor.



Pianisten Lisa Ullen spelade på flygeln 2019.



PRESSALUD

Jockum visar sitt skräp

KONST I utställningen "Inget papper, inga mynt" visas bland annat ett tiotal av Jockum Nordströms rörliga skulpturer.

– De ska nästan se ut som de rasar, det är det som är grejen. De är byggda av skräp, sånt som jag haft liggande i ateljén.

Han fick inte gå utanför ateljén och skaffa saker, det var begränsningen han gav sig själv i arbetet med skulpturerna. Så han har använt galgar från kemtvätten, gamla mynt, tändsticksaskar, bilder från böcker

och tidningar. Och en gammal dulcimer han hittade på gatan.

– Allt ska röra sig, snurra, ha olika ljud, det är motorer och grejer i dem.

Musiken till vissa av skulpturerna har han samplat från lp-skivor han har i ateljén.

– Men tre-fyra av dem är självspelade, bland annat den med dulcimern.

ULF STOLT

Jockum Nordströms utställning "Inget papper, inga mynt" öppnar 27 januari på Liljevalchs+.



KERSTINERHJUNLD

Basen behöves för att nå sorgen

MUSIK Nicolai Dunger befann sig i Göteborg, med synnerligen brustet hjärta, och hade ett knappt dygn på sig att spela in låtarna till *The Vessel*. I den paradvåning han befann sig – tillhörande basisten Nikke Ström – fanns en kontrabas, ett instrument Nicolai Dunger i vanliga fall inte kan spela. Men de här låtarna krävde något nytt.

– Jag anser inte att jag gjort det på ett så bra sätt på den inspelningen. Men jag tycker det är intressant när man hör att det inte riktigt stämmer, men den där människan har nåt viktigt att säga.

The Vessel är inspelad live, rakt in i mobiltelefonens röstmemo.

– Det är väldigt lo-fi. Mikrofonen i mobilen tar ju upp hela rummet, jag tycker det blev ganska härligt. Man hör det tydligt, rums ljudet.

Efter lägenhetsinspelningen las det på ett fåtal instrument sparsmakat – sax, gitarr, flöjt. – Då hade vi skitdyra mickar, tvärtom mot hur det brukar bli. Det blev en konstig matchning, men lite intressant.

– Det skulle va rösten och basen, intimt. Det skulle kännas, inget att gömma sig bakom. Det är viktigt att man känner det i musik, att inget är perfekt.

ULF STOLT

297

sidor är Henrik Bromander bok "Medborgarna", hans sjuttonde bok sedan "Hur vi ser på varandra" från 2005. "Medborgarna" består av nio noveller med titlar som "Lämnad vid första slaget", "Snabba skor" och "I morgon är en annan dag".

FÅGELLE UTFORSKAR DEN SVENSKA VREDEN

MUSIK Klara Andersson gör musik under namnet Fågelle. Debutskivan *Helvetesdagar* från 2019 var en poetisk, elektronisk, karg, mörk och vacker samling låtar, som hyllades av kritiker både i Sverige och internationellt.

Nu följer hon upp med *Den svenska vreden*, som släpps 27 januari.

Tre singlar har släppts från albumet. Nyligen "Kroppen", där hon gästas av Joakim Thåström.

De elva låtarna på *Den svenska vreden* – med titlar som "Jetzt",

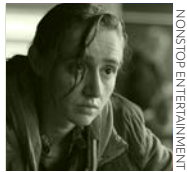


PRESSALUD

"Slavar" och "Aldrig mera här" – beskrivs som ett utforskande av känslor av isolering och vrede i kollagelika ljudlandskap, med mobilupptagningar, fältinspelningar, elektronik och mörkt, digitalt skräp.

ULF STOLT

TRE KORTA



NONSTOP ENTERTAINMENT

FILM

Dogborn

Isabella Carbonells långfilmsdebut och Silvana Imams skådespelardebut. Om två tvillingar under radarn och två livsvägorande dygn.



MUSIK

Patrik Berger

Hög Sjö

Femton instrumentala låtar, luftigt producerade. Låter som om Phish gått vilse i Kebnekajses replokal på väg till Frank Zappas loppmarknad.



MICHE GRÖNBERG/SR

RADIO

P4 Country

Ny satsning. Musikjournalisten Mattias Hansson berättar via låtar och gäster både brett och arkeologiskt om countrys myter och rötter.



LINDA BJÄRENSTAM

"Det blir inte sämre om man låter det ta tid"

Marit Bergman har låtit skivan *Här kommer vargen* ta den tid den behöver för att bli klar. I det här fallet behövdes sju år.

MUSIK Marit Bergman har egentligen inget bra svar på varför det tagit sju år mellan skivorna. Mer än att hon haft mycket annat att göra.

– Det blir inte sämre skivor i alla fall för att man låter det ta tid.

Men det tar tid att hitta pengar – det här har varit en hyfsat avancerad skiva att göra. Det tar tid att skriva låtar, skriva arrangemang, spela in, producera.

Under åren har hon skrivit teatermusik, fått ett barn till, det kom en pandemin – ”men jag vabbade mest då”.

– Det blev inte det läget för

mig som för många andra – ”bra, då sätter jag mig och spelar in”. Jag hade inte tid med det.

Första låten till *Här kommer vargen* skrevs 2016. När hon skriver teatermusik gör hon det specifikt till den produktionen, det egna skrivandet av låtar pågår hela tiden. De elva låtarna på skivan är en sammanfattning av det egna låtskrivandet under de här åren.

– För varje låt som är med finns det fem som inte är med.

Hon skriver mycket i huvudet, tänker fram. Eller på piano, gitarr eller dator.

– Jag har ganska många röstmemos där jag sjunger ackorden: ”A moll, A moll, A moll, G, G, G, F, F, D moll”, typ så.

ULF STOLT



En gåtfull vänskap av Yoko Ogawa

BOK Den gamla matematikprofessorns minne räcker bara i åttio minuter, sedan raderas det. Så har han varit sedan en trafikolycka 1975 då han fick ett hårt slag mot huvudet, berättar frun till mannens yngre bror för kvinnan från hemhjälsorganisationen Akebono som kommer för att söka tjänsten.

Det har inte varit helt lätt att tillsätta tjänsten, det har varit viss omsättning på hemhjälp en tid nu.

Hon tar jobbet.

Och en vänskap växer sakta fram mellan mannen, kallad doktorn, den kvinnliga hemhjälp, och hennes då tioårige son. Han visar dem sin värld, en värld av siffror och ekvationer och matematiska problem och teorier, och genom minneslappar, baseballkort och ekvationer.

Yoko Ogawa är en av den moderna japanska litteraturens mest respekterade författare. Boken gavs ut på svenska första gången 2011, hennes första roman att översättas till svenska.



ULF STOLT

”Dessvärre känns Zlatans insats lika stel som de döda vildsvin Obelix går omkring med under armen. Alltså, ledsen Zlatan, fundera på en annan alternativ karriär när fotbollslivet är slut.”

Dagens Nyheters filmrecensent Helena Lindblad om Zlatans skådespelardebut i filmen *Asterix & Obelix: I drakens rike*, svensk premiär 10 februari.

Förre månadens krysslösning.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100



Algoth Niska smugglade sprit mellan Sverige och Finland. Och avgjorde landskamper i fotboll.

PUBLIC DOMAIN

Februari 1932. Vaccinationer, dåliga psalmmelodier och en smugglarkung

ETT PAR UNGA damer träffas av de plankor som stormen blåser av ett lastbilsflak i hörnan Sveavägen/Tegnérgatan, men de skadas bara lindrigt.

Offentlig och avgiftsfri vaccination mot smittkoppor på polikliniken vid Kornhamstorg samt vid S:t Görans sjukhus. Men ingen större rusning till vaccinationsplatserna.

Femtio kilo potatis kostar 8.50 kronor.

Köpmän Lorenz Löfstedt stämmer Svenska Dagbladet i ett tryckfrihetsmål, då han av tidningen anser sig utpekad som skyldig till stöld av skattemedel, trots att han frias från anklagelserna.

Den kängrefsförsäljare som suttit anhållen för mordet på Sägaregatan släpps på fri fot efter vallning på brottsplatsen.

En åkeriarbetare får en sten i huvudet på arbetsplatsen vid

Liljeholmsbron, han hör inte förmännens varning och befann sig nedanför bergkammen när stenen föll. Han förs medvetlös och svårt skadad till sjukhus.

BOSTADSRESERVEN ÄR den största i staden sedan 1914. I slutet av 1931 finns det 3 032 outhyrda lägenheter i Stockholm. En tredjedel av dessa saknar centralvärme.

Då nativitetsunderskottet är 345 personer så uppgår folkök-

ningen till cirka 11 000 personer när inflyttning- och utflyttning under året jämförts.

Oenighet om man ska bygga ett femvåningshus eller en parkeringsplats på södra sidan om Norra Bantorget.

Den efterlysta smugglarkungen Algoth Niska grips i en lägenhet på första våningen på Götgatan 61.

Femteklassaren Carl Akrell från Sofi Almqvists samskola vinner NK:s meccanotävling med att bygga ett mekaniskt sandsorteringsverk.

Inför firandet av 200-årsdagen av George Washingtons födelse visar Dagens Nyheter det vänskaps- och handelstraktatet från 1783, underskrivet av Benjamin Franklin och greve Creutz.

SVERIGES ALLMÄNNA kantors- och organistförening framställer ett klagomål till regeringen rörande revidering av psalmmelodierna. Föreningen anser att psalmerna 507, 545, 576 samt 669 har för dåliga melodier.

Stora rivningar planeras utmed Götgatan i samband med trafikomläggningen.

140 hoppare inviger nya hoppbacken i Enskede.

SM i brottning på Cirkus. Fullsatt.

Mannen som slog ner byggnadsarbetaren som antastade korb-flickan på Adolf Fredriks torg alltså okänd för polisen.

ULF STOLT

1749 Skalden Carl Michael Bellman föds i Stora Daurerska huset, en malmgård vid Hornsgatan. Han är äldst av femton barn, varav åtta överlever barndomen.

1995 Gratistidningen Metro börjar delas ut i tunnelbanan i Stockholm, året efter lanseras tidningen även på nätet. Både tidningen och webbplatsen las ner 2019.

1968 Utbildningsminister Olof Palme demonstrerar mot Vietnamkriget, sida vid sida med Nordvietnams stockholmsambassadör. Vilket påverkar relationen med USA.



Ur arkivet: # 50, maj 2001

Backyard Babies släpper nya plattan *Making Enemies is Good* och vill bli flipperspel, konstnär **Monica Melin** arbetar med offrets minne av en våldtäkt och justitieminister **Thomas Bodström** intervjuas om fångvården i Sverige.

Statsminister **Göran Persson** skriver ett långt svar på en artikel han läst i tidningen numret innan och socialminister **Lars Enqvist** vill återuppta kriget mot narkotikan.

Magnus Carlson solodebuterar med *Det är bara du du du*, vänstern är bättre än högern på kampsånger, skuggmarknadsförening i stan och poesitävling i Skärholmen. Och under vinjetten Fem minuter med... intervjuas frikyrkopastor **Lisa Rodmar**.



DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

FRÅN GAS
TILL EL

Lykttändarna lyste upp staden

Under frihetstidens början förbjöds facklor på gatorna i Stockholm, man ansåg att brandrisken var för stor. År 1749 kom den första kungliga förordningen om allmän gatuljushållning.

Det var husägarnas plikt att sköta om släckning, tändning och skötsel. Men med det ökande antalet lyktor, och skärpta förordningar, blev det nödvändigt att avlöna lykttändare.

Lykttändaren tände och släckte gatubelysningen vid givna klockslag, och såg till att lamporna inte sotade igen. När gaslyktorna fick evighetslåga användes en lång, krokförsedd käpp för att öppna och stänga gasvredet i lampan.

I slutet av 1800-talet fanns nästan 7 000 gatulyktor i stan som sköttes av ungefär 140 lykttändare.

När gasljuset ersattes med elektrisk belysning i början av 1940-talet, upphörde yrket lykttändare.



En av de sista lykttändarna var Gustav Adolf Hallqvist, som var pensionär när han symboliskt tände och släckte den sista gaslampan på Norrbro 18 december 1953.

„PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

CHRISTOPHER PETERSSON
I HÖRNET AV JOHAN
SKYTTE VÄG/GÖTALANDS-
VÄGEN I ÄLVSJÖ

”Tränar för att
kunna äta
skitmat”

**Du är träningsklädd under
jackan, ser jag.**

– Jag kommer från gymmet
precis. I dag har jag kört bröst
och mage. Jag tränar tre gånger i
veckan på gymmet, sen springer
jag två gånger i veckan. Det är för
att jag ska kunna äta så mycket
skitmat jag vill.

Vad lyssnar du på i lurarna?

– Just nu är det ljudbok,
fantasy noveller, Eldritch. Det är
typ det enda jag lyssnar på, det
enda jag tycker är intressant.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Christopher Petersson
bor i Årsta och är
doktorand på KTH i
yt- och korrosions-
teknik.

